

საქართველოს
საზოგადოებრივი

უტრნალ „ჯეჯილისა“

I „აბა ეინ დასძღვეს!“ სურათი პატტიენისა	3
II თამარ მეფის ლომი—გ. წყაღტუბუქისა	4
III მხატვრის ნაამბობი (ქურაესკიდან)—ტასოსი	6
IV ორი ბაყაყის თაე-გადასაეალი. ზლაპარი. (ნათაგმნი)—მამამ დემურისა	10
V სულელი ჯეკი. (ინგლისური ზლაპარი)—გ. კაჭარკასი	21
VI საუბარი ცხოველებზე პოლბერისა—კატესი	24
VII ყრმებს ლექსი—დ. თამაშვილისა	29
VIII პირველი აპრილი კომედია 1 მოქმედებათ თარგმანი—ს. ციციშვილისა	31
IX ეინ იყო სერგეი მესხი—ან. წყრუთისა	57
X ნიობე (ოვიდიუსიდან)—ა. ყუმისთაყუქისა	64
XI წერილმანი: ანდაზები, გამოცანები, არითმეტიკული ამოცანა, შარადა, რებუსი და სხე	69

თანახმათ მათი ყოვლად უსამღვდელოესობის საქართველოს ეგზარხოის და მტკიცებისა, თფილისის საეპარქიო რჩევამ, 17 ოქტომბერს, 1897 წ. გადაწყვიტა ქართული საემაწვილო უტრნალი „ჯეჯილი“ საქართველოს ეპარქიის სამრევლო სკოლებში მიღებულ იქმნას სახმარებლათ.

ახედავნილთ ნახატებიანი

ქუჩნალი

იხარდე, შუანე ჟევილო,
დაბურდი, გახდი უსასო!...
ი. დ.

№ XI

წელიწადი მეთოთხმეტი

ბუილისი

საქართველოს
საქართველოს

Дозволено цензурою. Тифлисъ, 18-го Ноября 1903 г.

ქართული
ენობრივი

„ბ ა ვ ი ნ დ ა ს ძ ლ ე ვ ს!“ (სურათი პეტრინისა)

ბას ითხოვდა. აი ეს დესპანი უნდა მიეღოთ სსსსსსსსს და მისი სიტყვები მოესმინათ.

როცა უველაფერი მსათ იყო, შემოვიდა საქართველოს ბრწყინვალე მსე თამარი დარბაზში და დაბრძანდა ოქროს ტანტზე; ლომიც ფესებთან დაუწვა და ფეს-ქვეშ დაუდვა თავი. ვეზირებმა და დიდებულებმა დაიჭირეს თავ-თავისი ადგილი. დანიშნულ დროს შემოიყვანეს ნუქარდინის დესპანი. მან თავიანი სცა მეფეს და თავისი კადნიერი მოხსენება ასე დაბოლოვა:

— უკეთუ მეფემან თქვენმან დაუტეოს რჯული თვისი, სულთანმა შეირთოს იგი ცოლათ და უკეთუ არა დაუტეოს რჯული, იუოს სარაჯათ სულთანისა.

ასეთმა კადნიერმა სიტყვებმა ძალიან ააღელვეს თამარის სსსსსსსსს სსსსსსსსს სსსსსსსსს, რომ წამოვარდა და ისეთი სილა გააწნა კადნიერ მოციქულს, რომ იგი ზირქვე დაეცა. ამ დროს, თითქო ლომმაც იგრძნო თავისი ზატრონის შეურაცსყოფათ, ერთი საშინლათ დაიდრინა, წამოვარდა და ეცა წაქცეულ დესპანს. უეჭველია დაგლეჯდა კიდევ, თუ თამარი არ გაჯავრებოდა და არ გაეჩერებინა გააფთრებული ლომი!

გ. წყალტუბელი.

მხატვრის ნაამბობი.

ეო ერთი მხატვარი, რომელსაც უუვარდა ჰირუტე-
 ვების დახატვა, მეტადრე კატებისა. როდესაც ერთ-
 სულ ჰკითხეს: «რას ჩაატვიფდი კატებს, რომ სულ
 ძავათ ხატავო» აი, რა მოგვითხრო:

„თუკენ ხომ გინახავთ ჩემი საყვარელი ციცა? ამ რამ-
 დენივე წლის წინეთ ის მე მომკვარეს სულ ზაწაწკინა, უგუ-
 ნური, ის იყო ახლათ თვალები აესილა. დაბინავდა თუ არა
 ციცა ჩემ სახლში, მეორე დღევე მომითრია ცოცხალ-მკვდა-
 რი თავი; გამწარებული მსხვერპლი ისე მივარდნოდა ცხვირ-
 ში, რომ კატას სისხლი გადმოხეთქოდა.

მე ძალიან მომეწონა ციცას მამაცობა და იმ დღიდან
 შევიუვარე ეს კატა. ცოტ-ცოტა ძალ-ღონე მოეძატა ციცას
 და თავების დაჭერაშიაც დახელოვნდა. ყოველთვის მოჰკლამ-
 და თუ არა თავს, ამოიტანდა ჩემთან შემოთ და რო-
 გორც დაულას უყნებთან დამიწყობდა.

ციცა ზოგჯერ დიდხანობით იჯდა ჩემ საწერ ძავიდაზე

და თვალს მადევნებდა, თუ როგორა ვწერდი და ან როგორ ვსატავდი. მაგრამ თუ შემამჩნევდა რომ მისი დახატვა მწადია, მაშინვე გადმოვარდებოდა მაგიდიდან.

მე დაუწვეე ცოტ ცოტა წითუნა ეს იმას ძალიან მოსწონდა და ართობდა კიდევ. ხან-და-ხან მოიტაცებდა სამხარეულოდან, მაგალითათ კურდღელის ფეხს, მოიტანდა და ჩემ ფეხებთან დასდებდა, თითონ-კი კარებს მოკვარებოდა

და იქიდან მათვალიერებდა. მე ვითომ გაჯავრებული წამოვუარდებოდი, ის გაიქცევოდა, მე უკან გამოვუდგებოდი, ასე დავბოდიშთ მთელ სასაღამო და ისეთ აუღამოვალს ავტყენდით, რომ უკვლავ გაკვირვებული შემოგვტყუროდა.

ამ სუძრობაში არ ვიწივებდი საქმესაც - ვათვალიერებდი კატას და ვკდილობდი მის დახატვას. მე თვითონ სძირათ ჩოქვით დაკდიობდი იატაკზე და ცოცკვით ავდიობდი კიბეზე, ციცას ეს ძალიან მოსწონდა და სისხარულით ხან რა ძამაშს მოიკონებდა და ხან რას. მე-კი უკვლავ მის მოძრობას ვაკვირდებოდი.

საკვირველი იყო, რომ ციცას თვალის დასანახავათ

საკვირველი იყო, რომ ციცას თვალის დასანახავათ

ეჯავრებოდა კარანდაში და ალბომი, თითქოს მიხვდებოდა, რომ მინდა დავსატორო და მაშინვე აიფხორებოდა, გაიქცეოდა ბუნართან და იქ ხალიჩასე მოიკუნტებოდა. მე მხოლოდ ერთხელ მოვასერსე მისი დასატვა, როდესაც ის ზურგშექცეული იწვა.

ციცას ცუქობა და სტუნაობა მე ეოველთვის ძალიან მართობდა.

კატა ისე შემეჩვია, იმან ისე შემიყვარა, რომ სადმე წავიდოდი კიბესე დაჯდებოდა და მელოდა. ის არჩევდა ჩემ ფეხის სმას და როდესაც გაიკებდა, რომ ვბრუნდები შინ გამოძეკებებოდა. მხოლოდ ერთი რამ ვერ იქნა, ვერ შევაჩვიე, წუნარათ მჯდარიყო რომ დამესატა. თითქოს დამცირებათ მიანჩნდა, რომ თავი დასასატათ მიეცა და რაც მატეს მისი ნასატო სულ სეზირათ არის გადაღებული.

ციცას ცუქობა ზოგჯერ უცნაური იყო. ამომინტებოდა კალთაში, დასკუზდებოდა უკანა ფეხებსე, აიწევდა ორივე თათებს ძალა და როდესაც ვეტეოდი: აბა, თქვი ლექსი! დაიძახებდა მიაუს სსვა-და-სსვა სმასე. სადილის დროს ის იჯდა თავის საკუთარ სკამსე და მოთმინებით ელოდა, როცა ჩვენ გავათავებდით სადილის ჭმას. მერე სამჯერ მიაუს დაიძახებდა, ამითი მოგვაგონებდა თავს, რომ ახლა მისი ჭამის დროა.

ჩემი კატა ძალიან ცნობის-მოუვარე იყო, თუ ახალ რამეს ნასავდა -- უუურადღებოთ არ დაავდებდა. როდესაც ახალ

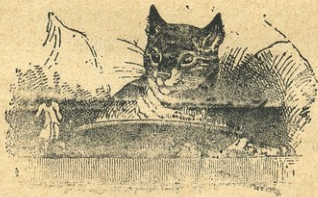

დასატკრულ სურათს ჩამოგვიღებდი კედელზე ცოცხალ დასკვნადებოდა მის ზირდანი და ერთი ისე შინჯავდა, თითქოს დიდი მცოდნე ეოფილიყო. ხან-და-ხან გულ-აღმა დაწვებოდა, თათებს გულზე ჯვარედინათ დაიდებდა, თავს კვერდზე გადაიდებდა, კულს გაფიქვავდა—ერთი სიტყვით მოიძვედარებდა თავს და იწვა სოლმე ასე, სანამ მე არ დაუფიქვავებდი: წამოდგე!

ერთხელ მე დავხატე სურათი «კატების მოგსაურობა შობის წინა დამეს» ეს ჩემი ნახატი უკვლავს ძალიან მოეწონა და მას აქეთ ჩვეულებათ გამიხდა კატების დასატკრა.

ტასო.

(ნათარგმნი)

ორი გაყაყის თავ-გადასასვლი.

(ზღაპარი)

ერთ ჭაობში, მრავალ ბაყაყებ შორის ცხოვრობდა ორი ბაყაყი და ძმა, ისინი უველასე მეტათ ჩსუბობდენ და შუოთავდენ ჭაობში, ამიტომ იმათ მეტ-სახელათ ერქვათ: ჭიჭყინა და ბუსსუნა. ჭიჭყინა იყო გამხდარი, სუსტი აკებულობის ბაყაყი—ხაწაწყინა მოციმციმე თვალებიანი, ბუსსუნა-კი უფრო სრული და ჩასუქებული დიდრონის თვალებით, მუდამ უკმაყოფილო გარინდული — თითქო ბურანშიაო. ჭიჭყინა წვრილის ხმით წრინინებდა, ბუსსუნა-კი თავისთვის რაღაცას ცხვირში ყიყინებდა.

ორივე უველაფრით და უველათი უკმაყოფილო იუვენ. ჭიჭყინა საღამოობთ ჭაობის ბალახებზე დასუკუნდებოდა და მოჭეკებოდა ჩივილს:

— აქ ცხოვრება ეოვლათ შეუძლებელია, საძაგელი ჭაობია, ქინელები სომ სულ ცოტაა და რაც არის გამხმარი, უკეპური! მე მუდამ მშიერი ვრჩები! მშიერი! თუ როდისმე

მსუქანი ლუკმა შემხვდება — სასწრაფოთ ჰირიდან მკლევას-
მენ. სწორე მოგასსენოთ, საგანგებო სასოკადოება გვევს
რბა! გაუმაძღარი, შურიანი და მახსუბარი.

— ეგ რათ გინდა, დაუმატებდა ხოლმე ბუსუნა ბოსის
სმით—ღარიც რომ ხელს უწეობს აქაურ უწეს-რიგობას!
ისე ცხელა, ისე, რომ სული გვესუთება! ნეტავი როდისმე
ვეღირსებით წვიმას? ჭაობები სულ ძთლათ გამოიფიტა—
გაშრ და გაძმძარი წუძვოს ტალახ-გორონი კანს ისე გვჩხვლე-
ტამს, თითქო ღორის ჯაგარიაო! სწორეთ აქ ცხოვ-
რება არ შეიძლება, საძაგელი ჭაობია! იჩივლებდენ, იწუწუ-
ნებდენ და შემდეგ ერთათ წამოეუნტებოდენ და გაბუშუნელი
კარშემო იურებოდენ.

სხვა ბაყაყებმა სცადეს გამოლანჯარაკება ჭიჭეინასთან,
მაგრამ შეუძლებელი შეიქნა. თუ ვინმე აქებდა ცაზე მოსრია-
ლე შავ საწვიმარ ღრუბელს, რომელსაც სიგრილე თან
მოსდევდა; ჩხავანა არც-კი შესედავდა, ვითომც არ ამჩნევსო.

— ერთი თუ ღმერთი გწამთ თავი დამანებეთ! განა აქ
კარგი რამ შეიძლება იყოს? აბა, ეგ რა ღრუბელია, ან რა
სიგრილეა? მე-კი სიცხისაგან სული მესუთებაო,—იტყოდა
ჭიჭეინა და მაშინვე წვალში ჩაიურჭუქმალებოდა.

ბუსუნასაც სძირათ ზატეუობდენ, რომ საღამოობით
იმათთან გაეტარებინა ღრო. ერთათ ჭაობის ბალახებში ეეი-
ყინათ და შემდეგ ერთათ ებანათ თბილ ხავსიან წვალში,
საიდანაც სასიამოვნო დამალი ხავსისა და ბალახის სუნი

მოდით. მაგრამ ბუსუნა ზასუნის მაგივრათ თავის აჭრე-
ლებულ სქელ სურგს შეაქცევდა ამხანაგებს, ცოტა ხანს
სდუმდა და შემდეგ ცხვირში ეიუნს მოჭეუბოდა:

— აბა, რას ამბობთ თუ დმერთი გწამთ, ჭაობის რბილ
ბალახს-კი არა, — ნამდვილ წვეტიან ქვებსა ჰვავსო — მთელი
ტანი მტკიავ, ისე მაქვს დაწვლუტილი ამ ჭაობისაგან! აქ
წყალიც მეტათ უკეძურია! ეიუნით-კი, ერთი მითხარით
რახე ეიუინოთ, რახედა? საძინელი მოწუნეილობაა. ეს ჭა-
ობი-კი არ არის, სწორეთ ტალახის მწუნაა!

მეგობრებს მოსწუინდათ უთავბოლო ჩივილი და ეიუი-
ნი და-ძმისა, თავი დანებეს იმათ და მხიარულათ გაჭქონდათ
სტუნვა და ეიუინი.

რასაკვირველია, და-ძმას არ მოეწონათ ამხანაგების ამ
გპარი თავსედობა; ჭიჭეინამ მოისურვა ეიუინი, მაგრამ ბა-
ეაუების სძაურობა უშლიდა ხელს:

— ოს, რა ბრეუვები, რა საძინელი უსრდელნი არიან!
სახიზღარი ბაეაეებია ამ უოვლად სამაკელ ჭაომში! მუდამ
ელივიან და ჭიჭეინობენ! ერთ წამს მოსვენება არ არის,
იქნება სწორეთ ახლა მსურს რამე საქმესე მოეიუინება ჩემ
ძმასთან, მაგრამ განა შესაძლებელია?

ბაეაეებმა რომ გაიგონეს ჭიჭეინას გაჯავრებული ეიუი-
ნი, გადასწუვიტეს უფრო შორს წასვლა — მაღალ კორდზე
იზოკეს სველი ალაგი და იქ ეველანი მშუენივრათ მოეწუვენ

გრილ ჭაერში უთვალავი ქინქლეები, კოდოები და ბუსები მრავალი იყო. ბაყაყები წყალში მსიარულათ ჭეუნალობდენ; ერთი-მეორესე ჩასტებ-ამოხტებოდენ, სსკა და სსკა თამაშობას იგონებდენ.

ბუსსუნა-კი მოსჯდომოდა თავას დას და ეეიენებოდა:

— ქვეყანასე ჩვენ ჭაობსე უარესი აღარსად აღარაფერი იქნება! ხედამ, ჭიჭყინა! ეველანი წავიდენ, ჩვენ-კი აქ მარტოთ მარტო დაგვტოვეს ამ საშინელ სიცხეში და გამოფუტულ ჭაერში. დარწმუნდი, თითონ საუკეთესო ალაკი აირჩიეს! მე კარგათ ვიცე იქ მრავალი გემრიელი კოდო და ქინქლა ირევა! კარგა ხანს სიჩუმი შემდეკ ჭიჭყინამ უთხრა:

— მოდი, მხო, აქედან წავადეთ, საცა იქნება ვეებოთ, საუკეთესო ჭაობა!

ბუსსუნა სასწრაფოთ გამოცოცხლდა.

— ძალიან კარგი! ნუ თუ ვერ ვინაოვით ისეთ ჭაობს, რომ მუდამ სველი და გრილი იყოს?

— თანაც ბევრი ლელით შემკული! დაუმატა ჭიჭყინამ — კიდევ იმასაც ვუცადოთ, რომ კარგი სამეგობრო ბაყაყები

იუვენ და არა იმისთანა სამაგელნი, როგორც აქ არიან.

საღამოსე იმათ ეწვიათ ბაუაფი სტუნია, მუდამ მსიარული და მძვენიერი ჭრელ-სურგიანი, იმან შორიდანვე დაუვირა:

— ახლა ხომ კარგ გუნებაზედა ხართ? და ჭიჭუნას წინ წუძობში ჩასტა და ხავსიანი წელის წინწკლები თვალებში შეუშინა.— მამ სრულებით მოსვენებული ხართ, რაც ჩვენ გაგპორდით? მსიარულათ იმეორებდა სტუნია და თავის ჰატარა მოძრავი ტანით სტუნავდა ხან დასთან და ხან მძასთან.

ჭიჭუნა ისე იყო გაჯავრებული, რომ უნდოდა სულაც არ დაღაპარებოდა, ბოლოს-კი ვერ მოითმინა, რომ თავისი ახრი არ შეეცუობინებინა და თვალების კრუტკით, ამაყათ ძლივს ამოიკნავა.

— ჩვენ აქედან მივდივართ!

— დიას! უსათუოთ წავალთ აქედან, გაიმეორა ბუსსუნამაც.

— რაო! რაო! მიდისართ ჩვენი მძვენიერი სველი ჭაობიდან? ნუ თუ არ გენანებათ აქაურობა? გაკვირვებით დაიუიინა ცვლქმა სტუნიამ. ჭიჭუნამ ამაყათ შესედა იმას და გაბრაზებით დაიწრიძინა.

— გენანებათო, აბა, მითხარი რა უნდა დაგკნანდეს. აქ ცხოვრება მეტათ მოსაწყენია, სამაგელი ადგილია, ნაღვლი-სავან მთლათ ჩამოვსძი, აბა, შემომხედე და ჭიჭუნამ კვერ-

დი მიიბრუნა სტუნისაკენ, რომ დაენახებინა თავისი გამს-
დარი გვერდები.

— აღარ იშლით რაღა, უნათუოთ მიდინარტ, ყიყინებ-
და სტუნია, და სიბრალულით შესცქეროდა ჭიჭყინას გაფიც-
რულ მუცელს! დიქრთმა სელი მოგიმართოთ, წადით, ეძიეთ
უკეთესი ალაგი. - მე-კი აქაურობისა დიდი კმაყოფილი
ვარ!

მეორე დღეს დილა აღრიანათ, ჭაობ შემთ გამოურკ-
ვეველი ჩისლი იღვა, ბალახიც ცვრით მოწვეული იყო ამ
დროს ჭიჭყინა და ბუსხუნა გზას ისე გაუდგენ, რომ არა-
ვის გამოსალმებინა.

სტუნვა-სტუნვით ჩვენი და-ძმა კარგათ გამოიღვენ თა-
ვიანთ ჭაობს; საღამომ რომ მოატანა ერთ ალაგს ზატარა
წუმბო იზოვეს: რამდენიმე წვეთი ჩაჭელაწეს, სული მოითქ-
ვეს და ბალახებში ჩაიმაღლენ მოსასვენებლათ.

მეორე დღეს გამოიღვიძეს თუ არა, დანიწვეს აქეთ-იქით
ცქერა, ვეგებ ვინმე დაუინახოთ და გზა გამოჰკითხოთო. წუმ-
ბოში ბაყაყები არ იყვენ. ამ დროს იმათ ახლო გაიბრინა
მინდვრის თავკმა.

— მოიცა, მოიცა, თავკო! დაუყიენა ჭიჭყინამ. აქ
სადმე ახლო სომ არ იცი დიდი, სველი ჭაობი, ბევრი ლე-
ლით შემეული, კემრიელი კოლოებით სავსე?

— აგრეთვე მუდამ თბილი, ქუჩუნა წვიმა ასხამდეს და-
უმატა ბუსხუნამ.

— არა! არ ვიცი! მე ჭირვიტა მძაკს ჭაობი, და თუ ერთი ბეწვა დამისველდა ჩემი ნაცრისფერი ქურქი, მაშინვე მხეხე მივრბივარ! უფრო სძირათ-კი მინდვრათა ვცხოვრობ, სადაც ძაღალი თავთავი სარობს, ჰურის მარცვლით გატენილი; თავის დღეში ჭაობებში არ დავდივარ. კუდის სანსაღით ჩაიწრიზინა თავუნამ და ბალახებში შესრიალდა.

— თავგები საშინელი სულელები არიან, მიაყიენა ჭიჭინამ, მაგრამ თავკს არაფერი გაუგონია, რადგან შორი გზა ჭქონდა კიდევ გავლილი.

ღა-ძმამ რამდენიმე კოლო ჩაჭელაპეს და ისევ გზას გაუდგენ. მეორე დღეს საღამოზე შეჩერდენ დასასვენებლათ, საშინლათა ცხელოდა, ჰბერი შესუთული იყო, სუნთქვა უშნელდებოდათ, ახლო-მახლო არც ერთი წუმპო არ მოჩანდა, რომ ებანათ და გაგრილებულიყვენ. ბუსსუნა ათვალეირებდა, რომ ეგება გზის მჩვენებელი ვინმე დაენახა.

უცბათ იმათ ახლო მიწა შეინძრა და თხუნელამ გამავებული ცხვირ-პირი სემოთ ამოჭყო.

— მოიცა, მოიცა, თხუნელა, აქ სადმე ახლო სომ არ იცი: დიდი ჭაობი, სქელი ლელით შემკული და მუდამ გამოუღეველი და გემრიელი კოლოებით სავსე?

— აგრეთვე თბილი ქუქუნა წვიმა სძირათ მოდიოდეს და შუაში რბილი გაფურჩქნილი ბალახი იყოს! დაუმატა ჭიჭინამ.

თხუნელა ჯერ გაჩუქდა, შემდეგ-კი დაღრეჯით უპასუხა:

— არა, არ ვიცი! ჭაობი ჭირვიით მძვს. მე მიუვარს მიწის თხრა და ჭრისა, მატლისა, ბუსანკალის ჭამა, ქვეყანასე ამათსე გემრიელიც აღარაფერი იქნება. თხუნელამ წინა კლანჭები შეანძრია და ისევე მიწაში ჩაძვრა.

— ეს ბრმა თხუნელები სულელები არიან! გავაფრებით წაიუიენა ბუსსუნამ.

— კარგია თქვენმა მხემ, ჭაობი სძვს, თითონ-კი ჭრას, მატლს, ბუსანკალს და სხვა სისამაგლეს სჭამს. დაუმატა ჭიჭეინამ.

მკზავრობა თანდათან უძნელდებოდათ; ბუსსუნაც კარგათ ჩამოსმა სიცხისა და წუურვილისაგან; ჭიჭეინაც ნამეტნაკათ შეიღახა, თითქო ცოტა შეფიქრიანდა. მესამე დღეს დაინახეს ლამაზი მერცხალი, რომელიც ჭაერში ბუსებს იჭერდა.

— მერცხალო, მოიცადე, ნუ გაფრინდები, ვედრებით დაუიუიენა ჭიჭეინამ.— არ იცი სად არის იმისთანა დიდი ჭაობი, მუდამ სველი, სქელი ლელით შემკული იუოს და გემრიელი კოდო გამოუღვეელი, აგრეთვე ხშირათ ჟუჟუნა, წვიმა მოდიოდეს და წუალს გემრიელი ხავსის სუნი ჭქონდეს?

მერცხალი ერთ წამს დაფიქრდა და შემდეგ ჩაიჭიკჭიკა!

— არ ვიცი, სწორეთ გითხრათ! ძართალია კოდოები თითონ მეც მიუვარს, მაგრამ ჭაობებთან-კი თავისდღეში არა ვფრინავ. ჩემის ახრით იქ ცუდი ჭაერია. მე ძალიან მიუვარს

მზის სსივებში ტრიალი! მერცხალმა გაფრენა დააპირა, მაგრამ უცბათ რაღაც მოაგონდა.

— იცით რას გირჩევთ! საცოდავო ბაუაუებო: წადით, მოძებნეთ ფრინველი ღაღლა და ის ნამდვილათ გასწავლით კარგ ჭაობს. ეგ იმის საქმეა, მუდამ ჭაობებში ცხოვრობს, დაუმატა მერცხალმა, ფრთები გაძალა, თეთრი გული გამოიჩინა და უცებ გაქრა.

— სწორეთ, რომ მერცხალი ძალიან ჭკვიანი ყოფილა? ჩუმათ ჩაიეუინა ჭიჭყინამ. — წავიდეთ და მოვძებნოთ ღაღლა.

— ძართალია! ძართალი! ღაღლა უველაფერს გაგვაგებინებს, მწუსარებით წარმოთქვა ბუსუნამ.

სიცხითა და წუურვილით დაღალულ-დაქანცულები: სტუნვა-სტუნვით გაუდგენ კსას ჩვენი მკსავრები, მაგრამ სულ მისუსტებულიყვენ. ძლივ-ძლიობით მესუთე დღეს სველ და ხშირ ბალანებში ცხვირ-გრძელა ღაღლას შესვდენ.

— ჩემო კარგო ღაღლა! ალერსით მიძართა ჭიჭყინამ. — მერცხალმა კვითსრა, რომ შენ შეგიძლიან კვასწავლო, მუდამ სველი დიდი ჭაობი, სქელი ლელით შემკული, და კემრეელი კოლო გამოუღეკელი.

— გარდა ამისა ბაუაუებს ერთობა და მეგობრობა ჭქონდეთ, წვიმის შემდეგ ფერხულსა და სსვა-და-სსვა თამაშობას ძართავდენ. დაუმატა ბუსუნამ.

ღაღლამ დიდათ უქო ერთი ჭაობი, იმაზე უკეთესი არსად არ მეგულებათ, და კსაც უჩვენა.

და-მამა მადლობა გადაუხადეს და მსიარული სტუნვით
გზას გაუდგენ.

მიუხანლოვდენ თუ არა ჭაობს, ჭიჭყინა სინარულით ჩაჭს-
ტა სავს მოკიდებულ წყალში. დასუსტებულმა ბუსსუნამაც
იბანა.

— ოს, რა მშვენიერი წყალია! რა გემრიელია, სუნიც
რომ საგანგებო აქვს! კმეოფილი ეიუინებდა ჭიჭყინა.

— რა მშვენიერი ფერი აქვს ამ წყალსა, სავსიც მეტათ
კარგია და! აღტაცებით ეიუინებდა ბუსსუნა.

იბანეს თუ არა, აქეთ-იქით სტუნვა დაიწვეს და ყოვე-
ლისფერს სიამოვნებით ათვალიერებდენ. ჭიჭყინა თავ-მოწო-
ნებით ამბობდა:

— დალღამ მართალი გვითხრა, მეტათ კარგი ჭაობია.
თანაც თბილი ყუყუნა წვიმას ზურგს უშვერდა.

— ამისთანა გემრიელი კოდოები თავის დღეში არ მი-
ჭამია, ამბობდა ბუსსუნა და თან რაც შეეძლო კოდოებს მუ-
ცულში იტენდა. ბოლოს წამოსკუბდენ კორდზე და თავისე-
ბურათ დაიწვეს ბასნი.

— ეს წყალი, თითქო ჩვენი ჭაობის წყალსა ჰგავს, მაგ-
რამ გემო-კი სულ სხვანაირი აქვს. თითქო ლელიც იმნაი-
რათ ხარობს აქა, მაგრამ არა, მაინც ეს სხვა გვარია, ეს
კორდიც გარეგნობით მიემსგავსება ჩვენსას, მხოლოთ ჩვენი
ისეთი მგარი იყო, როგორც ქვა! ეს-კი რბილია. ერთის
სიტყვით, მშვენიერი ჭაობია! ეიუინებდა ბუსსუნა.

— ამაზე უკეთესს თავის დღეში ვერსად ვიძოვიდით, დაუმატა ჭიჭყინამ.

ამ დროს მოესმათ მხიარული ყიუინი და სტუნვა ბაუა-ეებისა. სულ-განაბულნი ისმენდენ ჩვენი მკსავრები და აღ-ტაცებით ამბობდენ. რა ერთობა და მეგობრობა ჰქონიათ აქაურ ბაუაეებსო! მიუახლოვდენ და-მძანი მხიარულ მოძღუ-რალ გუნდს. ვნახოთ უცბათ მათ წინ გამოხტა ძველი ნაც-ნობი, მხიარული ბაუაეი სტუნია.

— თქვენ აქ საიდან გახნდით გაკვირვებული ეყიუინე-ბოდა სტუნია—ისევე ჩვენთან მოდით, მობრუნდით?

— როგორა? როგორ? დაიუვირეს ჭიჭყინამ და ბუსუსუ-ნამ.— უკაცრავათ ნუ გახლავართ ეს სულ სსვა ჭაობია!

— დამიჯერეთ, ეს ჩვენი წინანდელი კარგი ჭაობია. — მხოლოდ თქვენ ვერ იცანით, რადეცან მეორე გზით მოხვე-დით. ახლა სიმ დაწმუნდით, რომ ამაზე კარგი ჭაობი არ-სად არ არის?..

ორივე და-მმა სირცხვილისაგან თავ-ჩადუნულები იდ-გენ: სმის ამოდებას ვერ ასერსებდენ. ბოლოს-კი დაბალის ხმით წაიყიუინეს.

— ამაზე უკეთესი ჭაობი არსად არ არისო.

მას შემდეგ ისინი აღარსად წასულან და ცხოვრობენ ეველა ბაუაეებთან მეგობრულად და მხიარულად.

მარიამ დემურია.

(თარგმანი)

სულელი ჯეკი.

(ინგლისური ზღაპარი).

ყო ერთი ყმაწვილი ჯეკი. ჯეკს დედა ღარიბი ჰყავდა და თავისი შრომით ძლიერ შოთღობდა ლუკმა-პურს. ჯემს-კი საქმის გაკეთება ძლიერ ეზარებოდა და არც ეხერხებოდა. ზაფხულში ის დილიდან — სალამომდის მზეზე თბებოდა; ზამთარში-კი ცეცხლს არ შორდებოდა. დედა მთელი დღე ჩასძახიდა ჯეკს: „ნუ ზარმაცობ, იმუშავებო“.

ერთხელ დედამ უთხრა ჯეკს, თუ არაფერს გააკეთებ სახლიდან გაგაგდებო. ჯეკი წავიდა სამუშაოთ ერთ მემამულესთან. სალამოზე მიიღო სამუშაო ფული და წამოვიდა სახლში. გზაზე პატარა წყალი ნახა. ჯეკიმ იფიქრა, მეორე ნაპირას გაუხვებიო; კიდევ გაუხვტა, მაგრამ ფული წყალში ჩაუვარდა. ჯეკი მივიდა სახლში და დედას უამბო ფულის დაკარგვა.

დედამ უთხრა:

„შე სულელო, ფული ჯიბეში ჩაგედო და აღარ

დაგეკარგებოდაო“. — მეორე დღეს ჯეკი წავიდა სამტრედიის მწყემსთან. სალამოს მწყემსმა მისცა ერთი ქოთანი მაწონი. ჯეკიმ ქოთანი ჯიბეში ჩაიდვა და შინისკენ გაექანა. გზაზე ქოთანმა ქანაობა დაიწყო და მაწონი დაიღვარა. ჯეკი მივიდა სახლში, ქოთანი ჯიბიდან ამოიღო, მაგრამ შიგ ალარაფერი იყო.

დედამ უთხრა:

„შე სულელო, ქო ანი ხელით უნდა წამთგელოო“. — მეორე დღეს კიდევ წავიდა ჯეკი და იმტრედიის ერთ ოჯახში. სალამოს ოჯახის პატრონმა აჩუქა ჯეკს კურდღელი. ჯეკიმ კურდღელი ხელში დაიკავა და სახლისკენ წამოვიდა. გზაზე კურდღელი გაექცა და შინ ხელ-ცალიერი მივიდა.

დედა გაუჯავრდა და უთხრა:

„სულელო, კურდღლისთვის თოკი მოგება, ისე წამოგეყვანა და აღარ გავიქცეოდაო“. — ჯეკი ისევ წავიდა სამტრედიის ერთ ყასაბთან. სალამოს ყასაბმა ცხვრის ერთი ბარკალი მისცა. ჯეკიმ მოაბა თოკი და წაათრია სახლისკენ. გზაზე ჯეკს ძაღლები დაეხვიენ და ხორცი წაართვეს. ჯეკი კიდევ ხელ-ცალიერი დაბრუნდა სახლში.

დედა გაუჯავრდა:

„შე უტვინო, ხორცი მხარზე გადაგეღო და წაგეფარებინა რამეო“. — ჯეკი კიდევ წავიდა და დაუდ-

გა ერთ მეჯოგეს, რომელსაც ვირის ჯოგი ჰყავდა. სალამოს მეჯოგემ ჯეკს აჩუქა ერთი ვირი. ჯეკმა გაიძრო ზემო პერანგი, წამოახურა ვირს, გაჭირვებით გაიღო მხარზე და წამოვიდა სახლისკენ.

იმ გზაზე, სადაც ჯეკს უნდა გაეფლო, ცხოვრობდა ერთი მდიდარი კაცი, რომელსაც ჰყავდა ერთათ-ერთი, ძლიერ ლამაზი, ქალი. ეს ქალი დაბადებიდან ყრუ და მუნჯი იყო, ის არადროს არ ვაიცინებდა. ექიმებმა უთხრეს ქალის მამას: „სანამ შენ ქალს ვინმე ძალიან არ ვააცინებს, მანამდის არ მოარჩებოა“. ქალი ფანჯარასთან იჯდა. და: ნახა ჯეკი, რომელსაც ვირი ზურგით მიჰყავდა, სიცილი წასკდა და ენა აეხსნა.

მამას ისე ძლიერ გაეზარდა ქალის მოარჩენა, რომ სულელ ჯეკს მიათხოვა თავისი ქალი და ცოლ-ქმარი ბედნიერთა და მდიდრთა ცხოვრობდენ.

გრიგოლ კაჭარავა.

საუბარი სოფელზე.

(პოლბერისა)

რა არის საჭირო სოცოცლისათვის?

ქბა ცოტა იმახედაც ვისაუბროთ, როგორა ცოცხლობენ ცხოველები. როგორა გგონიათ, რა უფროა საჭირო ცხოველისათვის?

— ეველასე საჭიროა საჭმელი: უსმელ-უჭმელათ ვერ იცოცხლებს ვერც ნადირი, ვერც ფრინველი და ვერც კაცი.

— ეგ ხომ ეგრეა, მაგრამ არის კიდევ რაღაცა, რაც უფრო საჭიროა ცხოველისთვის. უსმელ-უჭმელათ ხომ შეიძლება ცხოველმა რამდენსამე დღეს გასძლოს, მაგრამ განა რამდენ ხანს შეუძლიან ცხოველს უსუნთქველათ გაძლება?

— მე ერთი წამის მეტი არ შემიძლიან უსუნთქველათ გაძლო; ერთ წამს-კი შემიძლიან არ ვისუნთქო.

— გესმით, გიგლას ერთ წამს უსუნთქავათ გაძლება შეუძლიან.

ერთიც ვნახოთ გიგლამ სუძრობით თავი მოიმკვდანურა — გაუნძრევლათ დაწვა და სუნთქვაც გაიჩერა. გავიგებთ თუ არა რომ გიგლა ცოცხალია?

— გავიგებთ! უური უნდა დაუგდოთ გული უცემს თუ არა.

— აი სწორეთ ეგ არის ეველასე უმთავრესი სანამ ცოცხლები ვართ, გულიც გვიცემს და მისი ცემის გაჩერება ერთი წუთითაც არ შეიძლება, გულის ცემა რომ შესდგება, ჩვენც დავინოცებით.

სისხლის მიმოდენა. გული მუშტის ოდენაა და სორცისა; მაგრამ გული სორცის უბრალო ნაჭერი-კა ნუ გეგონებათ. იგი ქისასავით არის გაკეთებული და სისხლით სავსეა. გული მუდამ იკუმშება და იძლება; აი აქსა ჭქვიან გულის ცემა. გული რომ შეიკუმშება, გამოდგენის შიგ რომ სისხლია და ორ სხვილსა და რბილს მიღში შერეკავს. ამ მილებს არტერიები ჭქვიან, ხალსში-კი ძარღვებს ეძახიან. მსხვილი არტერიები წვრილ არტერიებათ ანუ ძარღვებათ იყოფებიან, როგორც ხე იყოფა შტოებათ, და ბოლოს ძარღვება ბეწვსე კიდევ უფრო წვრილები სდებიან და ქსელავენ მთელ ჩვენს სხეულს. ნევს ვერ ჩაურჭობ ჩვენი სხეულის ვერც ერთ ადგილას, რომ ეს ბეწვისტოლა ძარღვები არ განვრიტო და სისხლი არ გამოუშვა. შემდეგ ეს წვნიკი

მარტვები ერთმანეთს უერთდებიან და სსვა უფრო სწვილ მარტვებში ჩადიან—ამ მარტვებს ვენები ჰქვიათ; ვენების საშუალებით სსვეულის ეველა ნაწილიდამ იკრიფება და გროვდება სისხლი და ისევ გულში ჩადის. ამ დროს გულიც კაიძლება, გაგანიერდება და ისევ სისხლით ივსება.

ამ განუწვეტელ დენას სისხლისას ჰქვიათ სისხლის მიმოედენა ან მიმოავლა. გულს, არტერიებს, ვენებს და წვნიკ მარტვებს სისხლის ჭურჭელს ეძახიან—როგორც ეძახიან ხოლმე წელის ჭურჭელი, ღვინის ჭურჭელიო ეს იმიტომ რომ სისხლს ჭურჭლის ძავიერობას უწევს. იმათში სდგას და მიმდინარეობს სისხლი; უმთავრესი ჭურჭელი სისხლისა გულია. გული, სისხლი და სისხლის მიმოედენა, როგორც ადამიანის, ისე ეველა ცხოველებსა აქვთ: ძროხას, ფრინველს, მწერს და წურბელასაც. სისხლი ჰკვებავს და სწმენდს სსვეულის ეოველ ნაწილს. უამისოთ მათი სიცოცხლე შეუძლებელი იქნებოდა.

სუნთქვა. როგორ ვუძველოთ სისხლი რომ წახდეს, სიწმინდე რომ დაჰხარგოს?

სისხლი მუდამ ხდება, მაგრამ სუნთქვა სწმენდავს. სასუნთქი იარაღი—ფილტვებია. ახლავე კიამბობთ, როგორ აქვთ მოწეობილი ფილტვები ბაუაებს. ბაუაების ფილტვებსე კელაპარაკებით იმიტომ, რომ მათი ფილტვები მარტივათ არიან მოწეობილნი, ვიდრე ჩემი და თქვენი ფილტვები. ბაუაებს, როგორც ადამიანს, ორი ფილტვი აქვთ—მარჯ-

ვენა და მარცხენა. ფილტვები ძვერდში არიან ჩაწობილნი. თვითვეული ფილტვი ჰარკსა ჭკავს და ორივე სასულეში გამოდის. ფილტვებში ჭაერი; ფილტვების კედლებში ურიცხვი წვნიკი მიღებია სისხლისა. ბუხაიუც და კაციც მუდამ სუნთქავენ ე. ი. ჩაისუნთქავენ სუფთა ჭაერს და წამსდაწს, გაფუჭებულს უკანვე გამოისუნთქავენ. ჭაერი სასულე მილით ჩადის და გამოდის ფილტვებიდან. ბუსსაც აქვს ფილტვები, მაგრამ იმის ფილტვებში ჰირიღამ და სასულედამ-კი არ ჩადის ჭაერი, არამედ წვნიკი ნახვრეტებიდამ. ბუსის მთელი ტანი დახვრეტილია. ამ ნახვრეტებში ჩადის ჭაერი და გამოდის მუცლის ნახვრეტებიდამ.

სამაგიეროთ ბუსს სისხლის წვნიკი მიღები არა აქვს. იმას მარტო გული და უმთავრესი არტერიები აქვს.

სამრდომბა. კეება. წედანვე გითხარით, რომ სისხლი ჭკვებავს, ასასრდოებს სხეულის ვეელა ნაწილსა-მეთეი. მამ საჭმელი ჯერ სისხლში ერევა და მერე სისხლს სხეულის ვეელა კუთხეში მიაქვს. აი როგორა ხდება ეს:

ცხოველიც და ადამიანიც საჭმელს ჯერ ჰირში ჩაიდებს დაღუქავ და მერე გადაჭულაზავს. საჭმელი ჩადის საჭმლის სახარმ-მოსანელებელ მილში. იე საჭმელი ერევა საჭმლის-სახარმ სხვა-და-სხვა წვენს, თხელდება და რმეს ემკზავსება. ეს რმე გაკანაზავს, გავა საჭმლის სახარში მილის კედლებში და სისხლს შეუერთდება. საჭმლის სახარში მილი მთელ სხეულში სიგძლივ გადის დაწეებული სასიღამ ვიდრე უკან გა-

რამდის. ამ უკან კარდიამ გამოდის გარეთ ვველა უვარგი, გამოუსადეგარი ნაწილი საჭმლისა.

ველა ცხოველებს ისე მარტოვით და უბრალოთ არა აქვთ მოწეობილი საჭმლის სახარში მილი, როგორც ახლა ავწერეთ. ცხოველების უმეტეს წილს და იმათი ჩვენს, საჭმლის სახარში მილი ერთგან გაგანიერებული აქვს. — ეს კუჭია; მილის ქვეითა ნაწილი მეტი გველია და მიხვეულ-მოხვეული — ეს წელებია.

ორგანოები. როგორც ნათქვამიდანა ჩანს, ვველა ცხოველს სამი უმთავრესი მოთხოვნილება აქვს, და ყოველი მოთხოვნილებისთვის საკუთარი ორგანი აქვთ მოწეობილი.

სისხლის ჭურჭელი — ეს სისხლის ორგანოა; ფილტვები — სასუნთქ ორგანოა; საჭმლის სახარში მილი ორგანოა კვებისა.

გამრავლება. უეჭველია ისიც იცით, რომ დრო გამოშვებით ცხოველები შობენ; აი მაგალითათ ძროხა. სხვა ცხოველები, როგორც ქათამი, კვერცხსა სდებენ, იქიდან ბარტეები, წიწილები იჩიებიან. ამას გამრავლება ჭქვიანთ. კვერცხები და შვილები ისახებიან ცალკე ორგანოებში, რომელთაც გასამრავლებელი ან მოსამწეებელი ორგანოები ჭქვიანთ. იენება თევზის მუცელში ოდესმე ქვირითით საკსე ბუშტები გენახოთ; სწორეთ ეს ბუშტები არიან გასამრავლებელი ორგანოები, ხოლო ქვირითი კვერცხებია თევზისა. თევზი ამ კვერცხებს წყალში ჭქვრის, და ყოველი კვერცხიდან ზატარა თევზი, ჭიჭუნა, გამოიჩიება.

ე რ მ ე ბ ს!

(გუილენი ჰატარა გიგლას).

რმებო, ჰატარა გერიტებო,
უმანკო ანგელოზებო,
თქვენს თავსაც შემოვლებივარ,
მომავლის დედა-ბოძებო!..

გიყურებთ სულ-განაბული
მთრთოლვარე გულის ძგერითა,
თვალს წყალი მადვას ცის ნამით,
ვერ გაძაძლარვარ ცქერითა..

შორს, შორს მიეყავარ ფიქრებსა,
სათქვენოთ განზრახულებსა;
მაგრამ ვერ გეტყვით გენაცვით,
ნურც თქვენ დაიწყებთ გულებსა!..

თქვენს სულს და გულში დღეს მხოლოდ
ანგელოზები დადიან...

როს მომწიფდებით, მიხედვით,
სათქმელათ რაცა მწაღიან...

თქვენ კეთილს ხედავთ ყველაფერს,
ავი რა სანახავია?..

ამას ისედაც ბერს ნახავთ,
იტყვით: „ეს რა ამბავია?!..“

გულს გატყენსთ... მაგრამ თქმულია,

პირველი აპრილი.

კომედია 1 მოქმედებათ

თარგმან, ს. ტიციშვილისა.

მოქმედნი პირნი:

ალექსი } ძმები.
მინაკო }
კოტე }
სანდრო } ალექსისა და მინაკოს ამხანაგები.
ნიკო }
ზიზა—მეზაღის შეილი.

მოქმედება სწარმოებს ქალაქში ალექსისა და მინაკოს მამის სახლში, სამეცადინო ოთახში.

გამოსვლა 1

ალექსი და შემდეგ მიხაკო.

ალექსი. (კაღუნდაწს შლის) სწორეთ ასეა! დღეს პირველი აპრილია, მოტყუებისა და ხუმრობის დღე! ძალიან კარგი ვეცდები რომ ყველა ცოტ-ცოტათ მაინც მოვატყუო, მე-კი თავის დღეშიაც ვერაფერს მომატყუებს, თავის დღეში!..

მიხაკო. (შეშინებულს) აი, მეც აქა ვარ!.. რათ მეძახდი, ალექსი?

ალექსი. (გაოცრებით) მე? როდის გიძახდი?! საიდან მოგეჩვენა!

მიხაკო. გიგამ მორბინა ჩემთან ქაქანიოთ და მითხრა: ჩქარა გაიქეცი ალექსისთან, რაღაც ძალიან კარგი ამბავი აქვს სათქმელი და გიძახისო.

ალექსი. (სისწრაფით სტის და ტაშს უკრავს) ყოჩაღ, ყოჩაღ, გიგა!.. მოუტყუებინარ, პირველი აპრილია, პირველი აპრილი.. ხა, ხა, ხა! გაეზი მახეში, ძმაო, გაეზი!.

მიხაკო. (გაბწაწებით) როგორ გაბედა, იმ უსენინდისომ, სალანანამ... დამაცადოს, აგრე ადვილათ არ ჩაივლის იმისი ხუმრობა.. მე ჩემებურათ ვასწავლი როგორ უნდა მოტყუება.

ალექსი. არა გრცხვენინარ მიხაკო, ამისთანა უბრალო რამეზე როგორ ჯავრობ! გრგა ჩენთან ძმასაებ გაიზარდა და ნუთუ ნება არა აქვს თავისუფლათ გაგვეხუმროს, მეტადრე დღევანდელ დღეს, როდესაც თითქმის ყველა ერ-თმანეთს ატყუებს!?

მიხაკო. (ცოტათ დაშვიდებული) შენ იმას ლაპარაკობ, რაც

წაგიკითხამს. აბა შენთვის ექნათ ასე, თუ ჩემსავეთ არ მოგივიდოდა გული? გულ-მოსასვლელი არ არის, აბა დაუიქრდი..

ალექსი. რა საკვირველია გულ-მოსასვლელია, როდესაც ვაგასულებლებენ, მოგატყუებენ, მაგრამ შენცა ხარ დამნაშავე, ადვილათ არ უნდა მოტყუდე. აბა დღეს მე თუ ვინმე მომატყუებს; არავის არაფერს დაფუჯერებ და გათავდა.

მ ხაქო. ნუ ტრახახობ, ნუ, ღმერთს შეხედე. ვაჟკაცობის ტრახახაო შეემა კატამ ვალახაო.

ალექსი. აბა ნახამ...

მინხაქო. დამენაძღვეე.

ალექსი. ძალიან კარგი. რაზედაც გინდა. მე დარწმუნებული ვარ რომ ვერაფერს მომატყუებს.

მინხაქო. თუ ვინმემ მოგატყუოს, მაშინ შენი ახალი ჯოხი მე მომეცი

ალექსი. თანახმა ვარ. და თუ სალამომდის ვერაფერს მომატყუოს მაშინ შენ შენი ახალი ბადე მომეცი.

მინხაქო. მეც თანახმა ვარ. მოიტა ხელი! აბა მარჯვეთ იყავი.. ეს რა ყუთია?.. ამანათი, რომელიც ფოსტიდან გამოუკვანიათ! (იღებს ხელში ყუთს).

ალექსი. ეს კარგი ამბავია. ერთი საათია აქა ედგევართ და ვერ შევამჩნიეთ... ნეტა თუ რა არის? შეხედე, მინხაქო, ამანათი ჩემ სახელზეა... ა, ა, ა. ახლა-კი მიეხედი, უთუოთ სოფლიდან, დეიდა გამოგზავნიდა, რამდენი ხანია დაპირებულია ყვავილების თესვებს.

გამოსვლა 2

ივინივე და გიგა.

გიგა. (შემოდის) შემცდარი ხართ, ბატონო ალექსი, ვე ამანათი

მამაჩემმა მოიტანა ფოსტიდან და მითხრა რომ თქვენ გადმოგცეთ.

ალექსი. მაგრამ დააგდე ასე და არ შეგვატყობინე?

გიგა. (ეშმაკუწათ) მე...

მიხაქო. ჰო, მართლა დამაეიწყდა, რომ შენი მოვალე ვარ... (გუფმოსული მიიწეეს გიგასკენ სტუმათ, გიგა სსჩქართო გაქეცევა გარეთ და კარებიდან ჩუმთ უტქერის ორივე მქეს).

ალექსი. (დაიჭერს მისაკოს, რომელიც გიგას უკან გადგენებას ახი-რებს) კარგა, მისაკო, კარგია თუ ძმა ხარ! დაანებე გიგას თავი და მომეხმარე ამ ყუთის გახსნაში. (სსნაან ყუთს) დეიდას ისე მაგრათ გაუხევეია თითქო ძვირთასი ნიეთები იყოს რამე... უყურე ერთი, როგორ დაუბეჭდია... რამდენ ქალღღებში გაუხევეია.. ეს ერთი... ეს ორი... ეს სამი...

მიხაქო. აგრე ნუ ისერი ქალღღებს, ყველა კარგათ გაშინჯე, იქნება შიგ იყოს შეხეეული.

ალექსი. ჯერ-კი ყველა ცალიერია და! რაში მოაუიქრდა დეი-დას ამოდენა ქალღღების ჩატენა? ვაიმე დედა! ეს რა ამბავია? ყუ-თი დაცალიერდა, შიგ აღარაუერია. (კარქეში გიგა ისეღება და იცინის).

მიხაქო. ხა, ხა, ხა! გაები მახეში, ძმაო, გაება! ყოჩაღ, გიგა, ყოჩაღ! დიდი მადლობელი ვარ, ჩემო გიგა. (გიგა კარქებიდან რღასაც ანაშნებს და იმაღება).

ალექსი. რაო? შენ გგონია გიგა გაბედაედა ამას? თუ მართა-ლია დამაცადოს. აგრე ადვილათ არ ვაბატებ მე ამას. ამ წამში... (უნდა გაიქცეს. მისაკო იჭეკს).

მიხაქო. არა გრცხენიან, ალექსა, ამისთანა უბრალო საქმეზე როგორ ჯერობ. გიგა ჩენთან ძმასაებ გაიზარდა და სხვა-და-სხვა... ერთის სიტყვით გიმეორებ იმასეე, რაც ორიოდ წამის წინ შენეე ისე-თის ბრძნულის კილოთი მიქადაგე. თავი და თავი ეს არის, რომ შენი ჯოხი ახლა მე მეკუთენის, არა?

ალექსი. შენია, შენი, მაგრამ ჯერ იმ ჯოხის ძალა მინდა ეცა-დო გიგას ბეჭებზე-ო. ჰ!.. სიბრაზით არ ვიცი რა ექნა...

მისაპო. ჩვენ ორივე პატარა ბავშვებით მოგვატყუა და უნდა იმ მოუსვენარს როგორმე გადაეუხადოთ.

ალექსი. წაიღეთ, წაიღეთ ერთი რიგიანათ მივბეგვოთ...

მისაპო. (შეჩქვებს) არა, მე სულ სხვა რამე მოვიგონე: ჩვენს მაგიერ ჩვენი ამხანაგები გაუსწორდებიან, მაგ ცუდლუტს.

ალექსი. რას აპირებ, მისაკო?

მისაპო. აი, რას, მაგრამ ჯერ ერთი გაეშინჯო კარსა და თან-ჯარას ყურები ხომ არ გამოება? (შინჯავს სომ აჩაინ გვიგდებს ყურსა).

ალექსი ისე ათვალე რებ კარებს, თითქო შეთქმულობა გვაქეს.

მისაპო. შეთქმულები-კი არა, მაგრამ სამაგიეროს-კი ვადეუბდით მატყუარებს, გამცემლებს და სხვა და-სხვა...

ალექსი. ხა, ხა, ხა! რა აღტაცებით და მედიდურათ წარმოსთქვი, სწორეთ სასაცილოა, მაგრამ დაანებე ხუმრობას თავი და ამისენი რას აპირებ.

მისაპო. უბრალო რამეა, მაგრამ ნამდიელი ჯაერის ამოყრა-კი იქნება, ყური დამიგდე: დედა და მამა მთელი დღით სხევან წაიღენ და სრული ნება მოგეცეს მთელ დღეს როკორც გეინდა ისე ვიქეიფოთ.

ალექსი. ძალიან კარგი და ჩვენ ეგ ნება იმაში უნდა გამოვიყენოთ, რომ ვიგლა ვეღლახოთ?

მისაპო. არა-მეთქი. გამიგონე. რა საფიქრებელია, რომ დედამის ნდობით აგრე უსვიროთ ეისარგებლოთ, მაშინ ხომ თავის-დღეში აღარაფერზე გვენდობიან. შენ ძალიან მოუფიქრებლათ განსაჯე ჩემი აზრი.

ალექსი. ეგეც მართალია. მაგრამ თუ ძმა ხარ გამაგებინე ეგ შენი აზრი.

მისაპო. აქამდის გაიგებდი, მაგრამ რომ არ მაცდი და სიტყვას მაწყევტინებ.

ალექსი. აჰ. პირზე კლიტეს დაეიდებ. ყურს გვიგდებ.

მისაპო. (სიცხლით) აბა რამდენ ხანს მოითმენ? აი გაიგონე:

დღეს ხომ კვირაა, გიგა გავგზანოთ სკოლაში და საუზმეზე დაეპატიჟოთ სამი ჩვენი ამხანაგი, რომლებიც მუდამ პანსიონში რჩებიან, რადგან აქ ნათესაეები არაინა ჰყავთ. ხომ იცი რომ ღირეკტორს ყოველ კვირას ისინი სასვირნოთ მიჰყავს ხოლმე და ამიტომ უნდა დავეშუროთ რომ არ გაგვასწრონ.

ალექსი. მე მაინც არ მესმის რას აპირებ!

მინსაქო. ოხ ღმერთო ჩემო! დღეს შენ რამ გამოგაჩერჩეტა, მართალია ღირეკტორთან თაბრიკებსა და ქარხნებში სიარული სჯობს პანსიონში ჯდომას, მაგრამ ამხანაგებთან დროს გატარება-კერ სულ სხვაა; ისინი უეჭველია სიხარულით წამოვლენ ჩვენთან, ჩვენ-კი დავიმალოთ და ბარათი დავუტოვოთ, რომელშიაც ეწერება: „პირველი აპრილი“. იმ ვაჭბატონების გულ-ფიცხობა ხომ იცი, მეტად რე სანდროსი, ისინი იფიქრებენ გიგამ მოგვატყუაო და ლაზთიანთ მიარტყმენ.

ალექსი. საუცხოვოა, მშვენიერია!.. წარმოდგენილი მაქვს რა ნაირათ გაბრაზდებიან და მთელ დღეს პანსიონში გამოემწყედეიან. ხა, ხა, ხა! საცოდავი გიგა, უეჭველია მოხედება.

მინსაქო. ახია იმ ქურდბაცაცაზე. რაც შეეხება ჩვენს ამხანაგებს, იმათთვისაც არა მშურს კარგი მოტყუება.

ალექსი. მართალია, მართალი! სანდრო მაჩხუბარაა, კოტე ბუზლუნაა, ნიკო ხომ მეტორეა და მახეზლარი, ღირეკტორის საყვარელი; სამივე ჩვენი მტანჯეულები არიან და ჩვენც გადაეუხადოთ... მაგრამ შენ ის-კი დაგაეიწყა, რომ ისინი ღირეკტორთან გვიჩილებენ და დაგესჯიან?

მინსაქო. რა ჩერჩეტი რამა ხარ, ბიჭო! ბარათით ხომ არა ეპატიჟობთ, გიგოს პირით შევეუთელით; მთელმა ჩვენმა ამხანაგებმა იციან გიგას ეშმაკობა და ყველა იმას დააბრალებს, მანამ გიგა პანსიონში მივა ჩვენ ივანე ბიქს ეუთხრათ, მამას და დედას ნებართვით ბეზიასთან მივდივართ სტუმართ-თქო და ნამდვილათ-კი აქვე დავიმალოთ.

ალექსი. მშენიერი მოგონებაა. აბა დაეწყოთ. ეი, გოგა! (უსტკუნს).

მინაპი. ეშმაკის კუდი, იცის როგორი დამნაშავეა და შიშით ვერ შემოდის. (კაჭს ალებს) ეი, გოგა!.. ჩქარა მოდი, რა კუსაებ მობობლამ!..

გამოსვლა 3

ზიზა. (მოფერებით) რა გნებაეთ, ბატონებო?

ალექსი. (წააგლებს კისერში ხელს და სტენასე მოათრევს) მე მნებაეს, თაედაპრეელათ, შენ ჭკუა გასწაელო...

მინაპი. (ესეუ მუორე გვერდზე მიათრევს) მე-კი მნებაეს სხეა გაკვეთილი მოგცე... ხა, ხა, ხა! ლექსებს დაგასწაელი.

ზიზა. (მტინადი სმით) ბატონებო! მაპატიეთ... მე მეგონა რომ ეს უბრალო ჩეეულეებაა... რა გასაჯაერებელია... მე... ისე... რომ გამეცინებინეთ... თქვენი გართობა მინდოდა...

ალექსი. ერთი ამ მასხარას უყურეთ! ჩენი გასულელებით ჩენეე უნდა გეცინოს.

მინაპი. ხუმრობა კარგია, სასიამოვნოა! ყოჩაღ! კარგია, კმარა მაგაზე ლაპარაკი.

ალექსი. (სუმტობით. შედიღუწათ) ერთის პირობით გაპატიებთ: ერთგულათ და თაედადებით იყავი ჩენი მონა და მორჩილი, როგორც შეჭფერის კარგს მოსამსახურეს.

ზიზა. (აღტრებით) სრულიად გემორჩილებით კეთილშობილო რაინდო... ეელი თქვენს ბრძანებას...

მინაპი. (მსტებზე ხელს დაჭკრავს) ჯერ-ჯერობით შენი მორჩილება ეს იქნება, რომ, რაც შეიძლება საჩქაროთ, გაიქვეც პანსიონში და ჩენი სამი ამხანაგი დაგეიპატიე ამ დილის საუზმეზე.

ზიზა. ეგ ადვილი ასასრულებელია.

ალექსი. შენ საჩქაროთ იარე, ქუჩაში შაქრის პურებს ცქერა არ დაუწყო და ქუჩა-ქუჩა ნაცნობებთან თამაშს თავი დაანებე...

მისაქო. პირობა არ დაივიწყო, სილები არ გამოგეტყუო.

ზიზა. კარგი... კარგი... (მიწბის, უცებ შებრუნდება და გაუბეჯავთ) ეთქვით იმ ყმაწვილებმა არ დამიჯერონ. უმჯობესია ორიოდ სიტყვა თქვენის ხელით მისწერეთ...

მისაქო. დრო აღარ არის წერილის დაწერისა, დაგვიანდება, თუ დაიგვიანე ისინი დირექტორთან ერთად ქალაქს გარეთ წავლენ სასეირნოთ, გესმის? ჩვენი ამხანაგებისათვის ჩვენთან დროს გატარება უფრო სასიამოვნოა, მინამ ცხვირ-დაშვებულ დირექტორის მთელ დღეს უკან დევნა.

ზიზა. (კისეებს იფხანს და ქუდს ხელში ათამაშებს) ეგ მართალია... მაგრამ... მაინც...

ალექსი. საქმე გაგვიჭირე შენი ლაპარაკით! გასწი, გაფრინდი ჩემო მერანო. (ხელს ჭკრავს).

ზიზა. (კარებს ეჭიდება) მაგრამ, ბატონო მე მეშინიან...

მისაქო. (ასლს ეს ჭკრავს ხელს) მიფრთხილდი გული არ მომივიდეს და ძველი ცოდვები არ მოგაგონო! ჩქარა გასწი, გაფრინდი! (გივა გაბზის).

გამოსვლა 4

ალექსი. (ფანჯარასთან მიიწბენს) გესმის, ოხერო, ჩქარა წადი, არ დაგთელიმოს...

მისაქო. (იეუწყება ესეც ფანჯარაში) გვიფრთხილდი... ყოველთვის ასე ადვილათ არ გადაგერჩები!.. ხა, ხა, ხა! საწყალი კისრის ტუჩები მირბის! ახ, რაკარგათ მოვიგონეთ!

ალექსი. ამ ნახევარ საათის მერე აქ იქნებიან და რა გულიანათ დაეცინებთ!

მინაპო. მაშ, მაშ! მაგრამ წერილი უნდა ჩქარა დაეწერათ.
(მიდის მაგიდასთან და სწებს).

ალექსი. წარმოდგენილი მაქვს როგორ გაბრაზდებიან! ელოდეს
კაცი კარგს მხიარულ საუზმეს ამხანაგებთან ერთათ, ამისთვის სა-
სეირნოთ არ წაეიდეს და ბოლოს-კი ამეების მაგიერ მშიერი მუც-
ლით მთელ დღეს პანსიონის ოთხ კედელ-შუა დააღამოს... ხა,
ხა, ხა!

მინაპო. (წეჩედს ჭკეცს და ბუჭავს) პანსიონის ყურის-მკდებე-
ლიც თუ იმნაირი კაცია, რომ სადილათ იმდენ საჭმელს ხარშავს,
რამდენი ბაეშიც დილით დარჩება სასწაელებელში!.. ხა, ხა, ხა! ჩვენ
ვაქბატონებს დღეს უსათუოთ მუცელი დამძიმებული არ ექნე-
ბათ...

ალექსი. ეგ სასარგებლოც არის, მეტადრე სანდროსთვის, რომ
მელიც თავის ღორ-მუცელობით ყველასაგან განირჩევა.

მინაპო. თუმცა ნიკოსაც უყვარს ტუბილეულობა, მაგრამ მა-
ინც მე ნიკო ძალიან მეცოდება მოსატყუებლათ.

ალექსი. რას ამბობ! იმისთანა ძუნწი მთელ პანსიონში არაფერ
არის, იმდენს შაქრის პურებსა სკამს ხოლმე დირექტორთან და ერთ-
ხელ არ იფიქრებს, რომ ამხანაგებსაც აქამოს რამე...

მინაპო. მართალია, სამივე ღირსნი არიან მოტყუებისა! რა
კარგი სანახაეები იქნებიან გიგას რომ დაუწყებენ ცემას. ხა, ხა, ხა!

ალექსი. სწორე გითხრა, ახლა გიგას ადგილს ყოფნა არაფერი
სასიამოვნოა!.. რა იქნა, აქამდის რატომ არ მოდიან?..

მინაპო. (ისელება ფანჯარაში) აგერ ისიც. რა მარღია სირ-
ბილში..

ალექსი. საცოდავი, რა სწრაფათ მორბის!.. ის-კი არ იცის რა
მოეღის!—ჯეირანივით მორბის.

მინაპო. მარტო გიგა მოდის! ნუ თუ დაიგვიანა.

კამოსვლა 5

ზიზა. (ქაქანით შექოჩბის) იმედია არ დამიგვიანია...

მინაპო. { (ერთათ ღამაწკობენ, აწ აცდინან ერთმანეთს) არა,
 არა... ძალიან კარგი, მაგრამ სად არიან ჩენი ამ-
 ალექსი. { ხანაგები? ნუთუ წაყიდნენ?.. არ წამოაკყვენ?.. არ წა-
 სულან და ახლავე მოვლენ?

ზიზა. (იმათ ღამაწკაში სულ უნდა რიღასიც თქმა და იცდის) არა,
 არა და არა, არ წასულან და ახლავე აქ მოვლენ...

ალექს. ჰო!.. მე მეშინოდა, ვაითუ სეირნობა ირჩიონ-მეთქი.

ზიზა. ერთი წუთი რომ დამეგვიანა ევლარ მიეუსწრებდი: გა-
 მზადებულები იყვენ სასეირნოთ წასასვლელათ, ეტლიც შებმული
 იდგა.

მინაპო. რანაირათ მოახერხე, მათი დატოვება?

ზიზა. ჰმ... ჩემი კეთილი ბატონების სამსახურისათვის რას არ
 მოვახერხებ.

ალექს. აი, შე მელიავ!.. კარგი თქვი...

მინაპო. ჩქარა თქვი, ჩქარა.

ზიზა. ახლავე მოგახსენებთ: როგორც-კი ვუთხარი, რომ თქვენ
 მართა ხართ სახლში და საუზმეზე ეპატივებით, რომ საუზმეთ მო-
 მზადებული გაქეთ ღორის წვადები, ცივი დედალი, კარაქი, ჭყინტ-
 ლი ყველი, ამას გარდა მატრონა გოგო ყავას აკეთებს, რძითა, ნაღ-
 ბითა და სხვა ამისთანებით-მეთქი, სანდრომ იმ წამსვე ძირს გაღის.
 როლა ქუდი და წამოიძახა: ვისაც უნდა წაბძანდეს ღირექტორთან
 ეტლში სათვლელათო, მე უარს ვამბობ ამ ბედნიერებაზეო. კოტეც
 მაშინვე დაეთანხმა, მხოლოდ ნიკო ცოტათ ყოყმანობდა: ეი, ბიჭ-
 ბო! ეუბნებოდა ის ამხანაგებს—ნუ დაივიწყებთ რომ ღლეწანდელი
 სეირნობა სხვა სეირნობას არ ეგვანება; ღირექტორი ღღეს ყვაგი-
 ლების განყოფილებას გვაჩვენებს ბოტანიკურ ბაღში, დაგვირდა რა-
 ლაც შესანიშნავ მცენარებს გაჩვენებთ. იქიდან შუშის ქარხანაში წა-

გიყვანთო. რას ირევით ღორის წვადისა და ცივი დედლისათვის... იქ კარგ სადილსა ვჭამთ დირექტორის ნათესაუნთან და სალამოს თეატრში წავალთო... სტუჟიო მიძახეს, კოტემ და სანდრომ: ისინი ქალღმრთის თამაშობას დაიწყებენ. და ჩვენ პირი დაგვიობდება სიჩუმითო. ამხანაგებთან უფრო კარგათ გაეტარებთ დროსაო; მერე ალექსი და მისაკო რა კარგი ბიჭები არიანო.

მისპო. ხა, ხა, ხა! აგრე-კი თქვა?

გიბა. თქვენმა მზემ, სწორეთ აგრე და ესეც დაუმატა: იმათი მამა ისეთი პურ-შარბილის კაცია, რომ უეჭველია საუზმეც კარგი ექნებათო. და ამ სიტყვების შემდეგ სამივე დირექტორთან გაიქცენ.

ალექსი. ნიკო?

გიბა. ნიკოს არ უნდოდა წამოსვლა, მაგრამ ყურში ეფურჩოჩულე, მე პიროვნებიც დამაბარეს საყიდლათა-მეთქი.

მისპო. ყოჩაღ, ყოჩაღ!

გიბა. (კმაყოფილებით) რას ბძანებთ! თუ შეიძლება ბატონებს რითიმე ვაამო...

მისპო. როცა მოტყუებაზე მივა საქმე?

გიბა. (ეშმაკურის დამიჯათ) დღეს პირველი აპრილია, ბატონებო?

მისპო. მართალია, მართალი! მაგრამ აქამდის რომ არ მოდიან?

ალექსი. (გიგას მუქებით) შენ, იქნება... პირველი აპრილია?

გიბა. (შეშინებით) არა, თქვენმა მზემ! როგორ გავებდაე? თუ გნებავთ პაპიროსებზე წავალ.

მისპო. ნუ სწუხდები, საჭირო არ არის, რადგან მე და ჩემი ძმა სხვაგან მივდივართ სტუმრათ.

გიბა. (სასტათ დაჩქება) რას ბძანებთ? საუზმე?

ალექსი. პირველი აპრილია!

გიბა. სტუმრები?

მიხაკო. (აჯაგრებს) პირველი აპრილია!

ზიზა. (შეშინებული) როგორ? ნუთუ? თქვენ მე სიცრუე მათქმევინეთ?

ალექსი. } პირველი აპრილი! პირველი აპრილი!
მიხაკო. }

ზიზა. (ტირიდათ) შემობრალეთ, ის ყმაწვილები გულის ჯაერს ჩემზე ამოიყრიან. არა, არც ანგრე გაესულელები. მშვიდობით (უნდა გაიქცეს).

ალექსი. } (იჭკრენ) შეჩერდი! შეჩერდი!
მიხაკო. }

ზიზა. (ცდილობს გაქცეს) გამიშვით, გამიშვით!

მიხაკო. კარგი ნუ სულელობ, გირჩენია დაგემორჩილდე, თორემ უწინ ჩვენ ამოვიყრით ჯაერს და მერე ისინიც შეგისრულებ დანაკლის... ჩვენ-კი მაინც წაველთ...

ზიზა. (წუწუნით) რა სულელი ვარ, რა ოხერი ვარ. რა საჭირო იყო, რომ ასე ერთგულათ არ შემემსრულებინა ამათი ბძანება.

ალექსი. ჰოო, გაები, ვაგბატონო, მახეში! კარგი გეყოფა წუწუნი! ჩვენ თავს არ დავანებებთ, მოგეხმარებით, მხოლოდ ამხანაგებს გვინდა ვეხუმროთ.

ზიზა. (ისევ წუწუნით). პირველი აპრილი, პირველი აპრილი!..

მიხაკო. (სიცილით) კარგი, კარგი. თუ ჩვენ დარიგებას კარგათ შეასრულებთ, დაგისნით იმათი ხელიდან, არ გავალახეინებთ შენს თავს. მართლა ხომ სტუმრათ არ მივდივართ, აქვე დავიშლებით.

ზიზა. (დამშვიდებით) ოჰო! ეგ-კი სხვა საქმეა! აბა როგორ მოვიქცე?

მიხაკო. როდესაც ჩვენი ამხანაგები მოვლენ, შენ იმათ უთხარი რომ მთელი დღით სხვაგან სტუმრათ წავედით.

ზიზა. (კისკის იფხანს) ჰმ...

ალექსი. და მიეცი ეს წერილი...

ზიზა. (შუბს გამოგლეჯს წეჩიღს) კარგი, კარგი.

მინაპო. მაგ წერილით ისინი ყველაფერს მიხედებინ.

ზიზა. კარგი... მერე?

ალექსი. მერე... რაც გინდა ჰქენ...

მინაპო. (ფანჯარაში იუყრება) აგერ ისინიც!

ზიზა. (გითომ გაქტევა უნდა) ვაიმე! ვაი!

ალექსი. (ხელს ჰკრავს) ფეხი არ მოიცივლო! (გადის გვერდის კართ).

მინაპო. (უჩვენებს კარებისკენ) გაფთხილდი! ჩვენ იქ ვიქნებით და ყოველ შენ სიტყვას გავიგონებთ! თუ გაგვეცი სასტიკათ ღანსჯები! (მუქარით გადის იმავე კართ).

გამოსვლა 6

ზიზა. (მარტო) ვაიმე!.. გაეები მახეში! როგორღა დავაძე-რინო თაე ამ გაჭირებას! და, და, და! (აჩვენებს იმ კარს, საცა მის-კო და ალექსი გავიდენ) აქედან ოთხი ყური და ოთხი თვალი ჩემგ-ნით მოტყუებულ, შეურაცხყოფილ ბატონებისა, (აჩვენებს შემოსავალ კარს) აქედან მთელი ჯარი მოლორებულ მემუშტიკრიფეთა!.. უჰ, უჰ, უჰ! (იშუქუნება) თითქო ტანზე ჭიანჭველები დამეხვიენ. ამ უკანასკნელთა მოტყუება უფრო ძვირათ დამიჯდება. გაეამქლანო ისინი? არა, არ ივარგებს! წუთისოფელს გამომასალმებენ... ვაიმე, აგერ ისინიც.

გამოსვლა 7

(გიგა ტდილოებს დაიმალოს კარებს უკან. სანდრო, კოტე და ნიკო მხარულათ შემოწბიან).

სანდრო. აი, ჩენც მოვედით.

კოტე. ნეტა თუ რითი გაგვიმასპინძლებიან?

ნიკო. ვაი თუ ვინანოთ.

სანდრო. რა დედაკაცივით წუწუნებ! რატომ არ გაპყვე დირექტორს?

ნიკო. იმიტომ, რომ პაპიროზის მოწვევის ნებას არ მომცემდა.

კოტე. მაშ რაღა გინდა! აქ ჩვენ თავისუფლები ვართ. რასაც გინდა იმას ეიზამთ.

ნიკო. იცით, ყმაწვილებო, დირექტორს ეწყინა ჩვენი წამოსვლა და, როდესაც მოედლიოდით წაილაპარაკა: რა უმადურები ხართო.

კოტე. დიდი რამ მომხდარა! არა კმარა რომ ყოველ კვირას დაედევთ უკან, ერთხელ ჩვენ ქვიფზე გვატაროთ კვირა.

სანდრო. მერე როგორ გეიჭირებს საქმეს, ნებას არ გეძლევს ეკამოთ ის, რაც გეიყვარს: ამას ნუ სკამთ, ამას გაუფთხილდი, ახლა ხოლგრობის დროაო. ერთი სიტყვით გააკვირა საქმე. მაგიერათ დღეს ისე ეიქვიფებთ რომ... რა იქნენ, ეს რას ნიშნავს!... სად არიან ჩვენი მასპინძლები?

კოტე. საუზმის მზადებაც არსად ჩანს.

ნიკო. ერთაც ვინანოთ გვიხუმრეს და დირექტორმაც გაგვასწროს?

სანდრო. ეგ შეუძლებელია. (ამ დროს გიგა ცდილობს გაიქცეს, მაგრამ აღეკისი და მისაკო კარებიდან დაემუქმებინ და გიგა უკან დაიწკეს) შენ ეი, მანდ ვინა ხარ? (დაინახავს გიგას) აჰა, შენ აქა ხარ? სად არიან შენი ბატონები?

გიგა. (წამოჯა წინ და დრეჭით თავს უკრავს) მაქვს პატივი...

კოტე. რატომ სუფრა არ არის გაშლილი?

ნიკო. რანაირათ აქნევს თავს?

გიგა. მოწყალეო ხელმწიფენო... ჩემი პატარა ბატონები... თქვენის მხრით დიდათ დეალებულნი... დიდს მადლობას გწირავენ...

სანდრო. შენ მგონია გაგიყდი!

კოტე. სწორე ილაპარაკე!

ნიკო. ან ახლავე დაუძახე ჩვენს ამხანაგებს!

გიზა. დაუძახე!.. მაგის თქმა ადვილია, მაგრამ ასრულება-კი
ძნელი.

შველა ერთად. რა? რა? რა?

გიზა. იმათ რასაკურეველია ძალიან საწუხრათ დარჩებათ...

შველა. (ანჭდეკენ გიგას) თქვი... ჩქარა... ჰა!

გიზა. (ფრთხილად ღაპანკობს). ისინი მთელი დღით სტუმ-
რათ წაყვინდნენ და მიზანდღეს ეს ბარათი გადმოგცეთ (გადასს ზანათს ია-
ტაჟზე და უნდა გაქვს).

სანდრო. (კისკრში სწვდება) როგორ თუ წაყვინდნენ? შენ მი-
ჰქარე...

ნიკო. (თითქმის ტირილით) დირექტორი ხომ წაყვინდნა...

კოტე. (ქლივის უჭირავს გიგა, რომელიც გაქვს ცდილობს) შენ
სტყუი, ეგ შეუძლებელია!.. ჩვენ საუხმე გერნა! მოგვიტანე ახლავ
ლორის წვადები... ცივი დედალი...

სანდრო. ამ წამში მომიტანე კარაქი და ჰყინული ყველი.

ნიკო. სად არის პაპიროზები?

გიზა. (ტირლით) ვაი... ვაი... არ არიან, არა... არაუეროდ არ
არის... გამიშეით... მე დამნაშავე არა ვარ... ღმერთმანი.

სანდრო. შენ არ მოხვედი ჩვენს დასაპატივებლათ?

კოტე. ხომ იცოდი, რომ ეს ვაჟბატონები შინ არ იყვენ?

ნიკო. შენ გაბედე ჩვენი მოტყუება, მაშასადამე დამნაშავე შე-
ნა ხარ!..

სანდრო. დიან, შენ, შენი!.. ამხანაგებო, მოდი ამას ერთი ჰკუა
ვასწავლო.

გიზა. (უნდა სელიდან გაუსსლტეს) ვაი, ვაი! მიშველეთ!

კოტე. აი, შენ მატყუარავ, გაჩვენებთ შენ სერს.

გიზა. (კარებისკენ იუჟრება) მიშველეთ! მიშველეთ! ალექსი, ბა-
ტონო ალექსი!.. ხომ ხედავთ! გაჭირება მადგია! ხომ დაჰპირდით
შველას... (გაუსსლტება სელიდან და გარბის).

სანდრო. (მისდექს) წაყვინდა!

კობე. ეგ ბიჭი რომ უძახდა მიწველეთო, სჩანს არსად წასულან!.. აბა მოეძებნათ.

ნიკო. (აიღებს წყრადს) აბა ერთი ეს წერილი წაეკითხოთ!.. პირველი აპრილია!

კობე. ჩვენ საძაგლათ გავეასულელებს და ამას მე იმათ არ ვაპტიებ. უთუოთ აქ სადმე იქნებიან. (მიწბის რომ კარა გაღოს, მაგრამ დ.კეტილია) დაუკეტნიათ.

ნიკო. (შეწუხებული) ჩვენ რომ უსაუზმოთ დავრჩით!

კობე. გიგაზე ამოეიყრი ჯაერს, დამაცადოს! საშინლათ მშვიან და რაც უნდა დამემართოს უეჭველათ უნდა ვისაუზმო!

ნიკო. წამო, წამო. ჩვენ თვითონ მოვიმზადოთ საუზმე, მას-პინძლები-კი, თუ უნდათ, ისხდენ დაკეტილში. (გადას)

კამოსულა 8

(აღუქსი და მისაგო კარებიდან იყურებან).

მინხაძე. ხა, ხა, ხა! რა გაბრაზებულები არიან!

ალექსი. შიმშილი ადვილი არ არის... მანამ ისინი ჩვენ სახლებს ათვალთვლებენ და საუზმეს ეძებენ ჩვენ ხომ მშვიერები არ ვიქნებით. ისინი რას იპოვიან, ივანე უბატონოთ იმათ არას მისცემს, არც მზათა აქვს ჯერ სადილი. განჯინიდან ვერაფერს გამოიღებენ, იმიტომ, რომ გასაღები დედასა აქვს ჯიბეში. საწყლები, წარმოდგენილი მაქვს როგორ გამგელებული დარბიან.

მინხაძე. ჩვენ რაქნათ ახლა?

ალექსი. მე წინდაწინვე ვუთხარი ივანეს, რომ საუზმე მოგვიმზადოს.

მინხაძე. ყოჩაღ! ამხანაგებმა-კი არ გავგიგონ, თორემ რალა მოტყუება იქნება.

ალექსი. წაიდვით დავათვალთვროთ, ჩვენი მოლოცვითი ამხანაგები. (ფეხის ფეხილეზე მიიმაჩრებან კარებთან). შენ ეცადე ივა-

ნესთან შეუმჩნეელათ შეხედე. მე მინამ დავათვალიერებ ჩენს მ აწი-
ნალმდეგებს, რას შერებთან.

გამოსვლა 9

გიბა. (ნელ-ნელა მოიპარება, გერა სედავს თავის ბატონებს და და-
ესდება მათ, შიშით შეჭვივრებს) ვაი!

მინაპ. (შესტება) ვაი! აა! შენა ბძანდები, ეაებატონო! სად არიან
ამხანაგები?

გიბა. ეჩხუბებთან ივანეს, რომელიც საუზმეთ არაფერს აძლევს,
ეუბნება: უბატონოთ ვერას მოგცემთო.

ალექსი. (სიამოვნებით ხელებს იფშვნეტს) ყოჩაღ ივანე!

გიბა. დიახ, ივანეს რას უზამენ, ბრალი ჩემი რომ მე მომხე-
დება (მისაკო და ალექსი იტინან).

გიბა. თქვენ გეცინებათ? ხომ დამპირდით არ გაგალახეინებ-
თო...

მინაპ. კარგი ნუ ბუსხუნებ! ეგ საქმე წასულია! შენ ღირსი
იყავი ცემისა და ჩენს მაგიერ იმათა გცემეს... ხა, ხა, ხა! რა სასა-
ცილოა. კარგი, კმარა ხუმრობა, შენ უნდა მოახერხო რომ ისინი
ისევე პანსიონში გაისტუმრო.

გიბა. კიდევ მე, სულ მე!

ალექსი. იახ, რა მოუფიქრებელი ხარ; მოაგონე რომ შენ არა
ვართ.

გიბა. ჰმ...

მინაპ. უთხარი, რომ მთელი ღლით წავედით სახლიდან...

გიბა. კარგი! მაგრამ მშიერები არიან და ეს-კი ადვილი საქმე
არ არის.

ალექსი. ვიცი. მე თვითონ მგელივით მშიან.

მინაპ. აბა ჩქარა, გასწი! მოახერხე რომ თავიდან მოგვეშორდენ
და თავისუფლათ ვისაუზმოთ.

გიზა. მეც ხომ არ დამივიწყებთ?

ალექსი. არა, არა, ოღონდ ისინი მოგვაშორე...

გიზა. (შუბლზე ხელს დააკრავს) რაკარგი აზრი მომივიდა...

ელმას, რა იყო?

მისაბ. ეგ ცუდლუტი კიდევ რამეს მოიგონებს.

გიზა. დიახ, დიახ. თქვენ მართალს ამბობთ! გაუმარჯოს პირველ აპრილს.

ალექსი. აბა მაშ მალე, როგორც გინდა შენ ისე მოიქეცი და ჩვენ მანამ საუზმისათვის ვიზრუნებთ. მიხაკო! რამდენი გაქვს ჯიბეში ფული?

მისაბ. მხოლოდ ათი შაური.

ალექსი. ათი შაურით ერთ გირვანქა პიროვნს ეიყილით.

გიზა. (ტუჩებს აწკლანუნებს) პირუტყვი?

ალექსი. მე-კი ფორთოხალს ეიყილი...

მისაბ. სწორეთ მეფურ საუზმეს მოვიმზადებთ... საწყალი ამხანაგები! (იციანან)

გიზა. (ჩუმათ) იცინეთ, იცინეთ, ბატონებო! ენახოთ ვინ გაიხარებს. (ხმა მძლავრად) მანამ თქვენ მაგებს იყილით მე იმათ გაეისტუმრებ და რომ დაებრუნდები სუფრას გაგიშლით.

ალექსი. (მხარზე ხელს სტუმს) და შენც ჩვენთან ისაუზმებ.

მისაბ. (აღეწათ) კი, კი! ჩემო გიგა, შენ ძალიან კაი ბიჭი ხარ.

გიზა. (ეშმაკურათ) პირველი აპრილი?...

მისაბ. ეჰ, ჩვენ ის აღარ გეხსოვს.

გიზა. (ჩუმათ) ჩემს ბეჭებს-კი ჯერ ისევ ახსოვთ. (მძლავრად) აგერ, იმათი ხმა ისმის. გაიქეციოთ ჩქარა, აქეთ კარიდან, მე-კი აქ მოვუტედი.

ალექსი. ძალიან გულადი ბიჭი ხარ, გიგა. (გაწბანს)

გამოსვლა 10

ზიზა. (მარტო) პირველი აპრილი, პირველი აპრილი! ბატონებო, მე ახლა თქვენი სიტყვა აღარა მჯერა, უმჯობესია შეურაცხველითა მხარეს გადავიდე, ისინი უფრო სიმართლის მოყვარენი არიან!..

გამოსვლა 11

(სანდრო, კოტე და ნიკო დაღმრუტეები შემოდან).

სანდრო. ამას მე იმათ არ შეეარჩენ!

კოტე. ყველა ჩვენ ამხანაგებს ეუთხრათ მაგათი უსვინიდილობა და წინააღმდეგი წრე შევადგინოთ.

ნიკო. ახლოს აღარ მივიკაროთ და თუ დირექტორმა იკითხა ამის მიზეზი ყველაფერს ეუამბობ.

კოტე. საშინლათ მშინ. პანსიონშიაც ხომ ევლარას ეიშოვით!

სანდრო. თითქოს განგებ ჯიბეში ერთი გროში არ მოგვეპოვება..

ზიზა. (გაუბედავთ მიუახლოვდება) თუ არ იუარებთ, ბატონებო, მე მოგეხმარებით.

ჰველა. შენ?!

კოტე. შენ მოგვიხერხებ საუზმეს?

სანდრო. არა, ეგ ცუდლუთი, მოგვატყუებს..

ნიკო. კიდევ გავებაეს მახეში..

ზიზა. (მოუთმენლათ) არა, მეთქი, მე თქვენ გარწმუნებთ... ჩქარა, დროს ნუ ჰკარავთ.

სანდრო. აბა თქვი.

ზიზა. შეგიძლიანთ ვინმე თქვენთავანმა დაწეროს ისე, რომ მისი ნაწერია ვერ იცნონ?

კოტე. ეგ ნიკოს ჰკითხე! მაგრამ საქმე საუზმეა!

ზიზა. ცოტა მოთმინება იქონიეთ (გაჭმის).

კოტე. ეგ ცუდლუთი დაგეცინის.

ნიკო. არა, მგონია კიდევ რაღასაც აპირებს.

სანდრო. ენახოთ.

ზიზა. (შემაჯეს საწერ-კაღამი, სდებს მაგიდაზე, სკამს ახლა მის-
წებს და უჩვენებს ნიკოს). დაბძანდი ჩქარა და დასწერეთ.

ნიკო. (ჯდება) აბა, რა?

სანდრო.

კოტე. } (მსჯებს იწვევენ) არ გვემის!

ზიზა. (უგაჭნასებს) „ძია და ძალუა სადილათ ჩვენთან არიან და შემოგითვალეს თქვენც უეჭველათ მოხვიდეთ ახლავე. თუ ღმერთი გწამთ არ დაიგვიანოთ; ხომ იცით ძალუას არ უყვარს, როდესაც იგვიანებს ვინმე და თუ ხუთ წუთს მაინც დაიგვიანებთ უსადილოთ დარჩებით და დაისჯებით კიდევ, მერე დღეს ქვიფზე არ არის. ჩქარა და ჩქარა, გელით. პაეღე“. (გიგა წაიკითხავს წერილს) მშვენიერია! თავის ბიძაშვილის ნაწერა ჯერ არ უნახავთ და ამიტომ დაიჯერებენ.

სანდრო. აგვიხსენ, ერთი და!

ზიზა. (სახქარათ ალაგებს საწერ-კაღამს) ახლა დრო არ არის! ამ ორ წუთში ისინი მოვლენ პიროვნებით და ფორთოხალებით დატვირთულნი, რომლის შექმასაც ვერ მოასწრობენ... ხა, ხა, ხა!

კოტე. }
 ნიკო. } ჩვენა?

ზიზა. თქვენ-კი მეფურათ ისაუზმებთ.

სანდრო.

კოტე. } (ქუდაებს მაღლა ისეჩიან) ვაზა! ვაზა!

ზიზა. სსუთ, ბატონებო, აგერ მოდიან და თუ დაგინახეს გაფუქდა საქმე.

ნიკო. მეორე ოთახში გაეიქცეთ...

სანდრო. ეგ ცუდლუტი რომ გეატყუებდეს?

ზინა. (წყენით) ხომ გითხარით, რომ არა... მაშ კარგი, დამალეთ აქ ოთახში, რომ ყველა თქვენის ყურით გაიგოს.

სანდრო. ეგ-კი მომწონს! ბატონებო, ამოიჩინეთ ეს სად გასურთ დამალვა! მე-კი ამ სტოლის საფარს ვირჩევ, რომელიც უფრო ახლოა მოწინააღმდეგესთან. (იმალება სასწავლო მაგიდის ქვეშ, რომელსაც დიდი მასუდი აქვს გადაფარებული).

ქოტი. ორივე დავეტყვი მანდ. (თან შესდგას)

ნიკო. მე სადღა დავიმალო.

ზინა. ტანისამოსის შკაფში (შეგდებს შკაფში) კარგათ მოვახერხე, ყოჩაღ გიგა, ახლა-კი მობძანდით, ბატონებო, ენახათ როგორ გაგიმასპინძლდებით (გადას)

ნიკო. (ნელა ადებს შკაფს) უჰ, დავიხრჩე!

სანდრო. (გამოისედავს მუდს ქვეშ) ნეტა თუ როდის გაეთაყვებთ ამ კომედიას? შიმშილით ეკვდები.

ქოტი. (გამოისედავს) აგრეთვე მეც. იქნება კიდევ მოგვატყუა?

სანდრო. არა, არა! ფეხის ხმა მესმის (იმალება)

ზინა. (შემოდის ფოდნოსით სელში, რომელსაც აწყობს საუზმე და სუფრის მოწყობილება და დაიწყებს მაგიდაზე შლასს.) ბატონები კმაყოფილი იქნებიან ამ საუზმით; ყველა ბევრია, ჭყინტილი ყველი, კარაქი, ხბოს ხორცი.

სანდრო. (გამოყოფს თავს) შე ბოროტო, ნუ გეტანჯამ.

ნიკო. (სელს უშეკრს) ერთი ლუკმა რამე მომეცი!..

ქოტი. (გამოისედავს) მალე იქნება?

ზინა. (წყენულით) ერთი წამიც... სსსუთ! ავერ მოდიან!

კამოსვლა 12

(აღუქსისა და მისაკოს შემოაქვთ თეთრთ ფორთხალი და ბლუდით შირონი. ნიკო, სანდრო და კოტი დამალულები არიან).

ზიზა. ძლივს!..

მინბაძე. (მაგიდაზე ბლუდს დასდგამს) ჩვენ კანდიტერში ამაზე უკეთესი პიროვნები არა ჰქონდათ. ისეთი-კი მოერბოდი რომ ოფელში გავიწუწე.

ალექსი. (მაგიდაზევე სდგამს თეფშით ფორთოსანს) უჰ, რა დავილაღე. რა ქნეს ჩვენმა მოწინააღმდეგებმა.

ზიზა. კინალამ გაცოფდენ, ძლივს გავისტუმრე; საუზმე და საუზმე, სულ გაიძახოდენ.

მინბაძე. წარმოდგენილი მაქვს იმ ღორ-მუცელების გაბრაზება — მეტადრე კოტეხი... ხა, ხა, ხა! კარგათ მოეუხერხეთ.

ალექსი. ახია იმაზე, სულ რომ მუშტზე იყურება!..

მინბაძე. მეორე ხომ სულ ჰორაობს და წუწუნებს ქვრივი დედაკაცივით... კმარა, ალექსი ახლა კი დროა საქმეს შეეუდგეთ.

ზიზა. დასხედით, ბატონებო და მე ახლავე კიდევ რასმე მოგიტანთ (გაწბის).

ალექსი. რომ არ ეიცეი საიდან დავიწყო...

მინბაძე. დავიწყოთ კარაქ-წასმული პურით... რა გემრიელი კარაქია! (მისაჯო ჰუწას სჭრის და ალექსი გაწაქს უსვამს).

ზიზა. (შემოწბის) ბატონო ალექსი, ბატონო მინბაძე! წერილია თქვენთან ძიასავან.

მინბაძე. (სელედან აგდებს დანას) ძიასავან?!

ზიზა. როგორც ეტყობა ძალიან საჩქარო წერილია: მეჯინიბე ტიმოთე იყო და გთხოვთ დეჩქარეთო.

ალექსი. ეს რას ნიშნავს?

მინბაძე. (კითხულობს წერილს) ეს კარგი ამბავია?

ალექსი. (ზურგიდან მოუკვდის და კითხულობს) ოჰ, რა უდროვო დროა.

მინბაძე. (წამოხტება) წაყვით ჩქარა...

ზიზა. უბძანებია ეტლით წამოდიეთო.

ალექსი. ვაი, უთუოთ ძრიელ დაგვიანებულა...

გიზა. ორი საათის სამი მეოთხედია გასული...

მინსაქო. ოჰო, ძია ორ საათზე სჭამს პურსა... ვერ მოეხსენებო.

ალექს. ჩქარა, ჩქარა წაეიდეთ! ხომ იცი ძაღლუა რა სასტიკი და გულ-ფიცხია, მერე პაელები იწერება დღეს ქეიფზე არ არისო...

მინსაქო. მამაც გაგვიჯავრდება თუ დაევიანებო, იმას ევონება რომ სახლში არ დაეხედით ტიმოთეს. კიდევ კარგი რომ დროზე დაებრუნდით... წაეიდეთ, წაეიდეთ, ჩქარა! აჰა, ბედათ ჩვენ ქუჩაზე ეტლიც მიდის. შენ, ეი, შეეტლეთ!.. გაჩერდა... გაეიქცეთ ალექსი... (გარბანს საჩქაროთ. მაშინვე გამოემკვრებიან სანდრო, კოტე და ნიკო სიცილე-სახსრით).

გამოსვლა 13

შველა მართათ. ხა, ხა, ხა! ხა, ხა, ხა! გაეხნენ მახეში! ყოჩაღ გიგა. უეჭველია იმათ პირველი აპრილი თავის დღეში არ დააეიწყებოთ. გმადლობოთ, გმადლობოთ, გიგა.

სანდრო. ყმაწვილებო, ეგ ცარიელი მადლობა რას უზამს. გიგას ჩვენგან დიდი მადლობა ეკუთვნის და ამიტომ სანამ ჩვენ შეეჭამდეთ რასმე ჯერ მაგაზე ვიფიქროთ.

ქოტე. სწორეთ ნამდვილს ამბობ.

ნიკ. გეთანხმებით (გაწეშო ესკუკიანს მადლად) აჰა, გიგა აიღე ეს კარაქ-წასმული პური, რომელიც ალექსიმ ისე ფიცხლავ მოამზადა... რას იფიქრებდა საწყალი თუ შენთვის შრომობდა!

სანდრო. ჩემს მაგიერ ეს ფორთოხალი წაიღე.

ქოტე. ჩემს მაგიერ ეს პიროქნი.

გიზა. (თავს უკრავს და საჩქაროთ სჭამს) დიდი მადლობელი ვარ, ბატონებო... მიირთვით თქვენც... მადლობელი ვარ... კმარა... გაეძინებო...

სანდრო. ახლა-კი ჩვენ, აბა ბატონებო, უმორჩილესათ გთხოვთ (ეხვეკიან მზგიდას).

ქმტმ. ისე უნდა შეეჭამოთ, რომ ლუკმა არ დარჩეთ.

ნიკო. ნუ სწუხართ, მარტო ცარიელი თევზები დარჩებათ.

სანდრო. უეჭველია კარგათ შეიგნებენ ამხანაგების მოტყუება კარგია თუ არა.

ნიკო. მეც რო დამცინოდენ, იმაზე, რომ დირექტორს ეუთხარი მიხომ გაკვეთილი არ იცოდა-მეთქი,

ქმტმ. მე კიდევ იმაზე დამცინოდენ, რათ იტირა კატა რომ მოკლესო.

სანდრო. იმ ბატონებმა მეც მოჩხუბარი დამარქვეს, იმიტომ რომ ოთხშაბათს ალექსის კაი-კაი მივარტყევი, რადგანაც იმან საწყალ ვანოს წვალემა დაუწყია... ყმაწვილებო რა ჭყინტლი ყველია!..

ქმტმ. აფსუსს რომ აღარაფერია...

ნიკო. აღარც კარაქი ყოფილა...

სანდრო. ხბოს ხორცის ალაგას აღარც-კი ეტყობა თუ რამე დებულა... პიროვნებიც გავიყოთ ძმურათ და რამდენიმე წავეულოთ ვასოს, რომელიც დღეს დასაჯეს და ბნელაში ჩამწყვდიეს.

ქმტმ. კარგი. კარგი. ფორთოხალიც გავიყოთ.

ზიზა. (აწვდის ზურის ნაჭკვს, სხოს სოჭვს და პატაკა ყველს) ესეც იმას მიეცი. მე მაძლარი ვარ.

სანდრო. მადლობელი ვართ, ჩემო კარგო! შენ მართლა კაი ბიჭი ხარ და ძალიან ეწუხეარ რომ წედან ცოტაოდენი მოგხედა.

ზიზა. (გულუბრყვილოთ) არაფერია ბატონო სანდრო, ეგ საქმე წასულია! მართალი რომ ეთქვა ცემა ჩემს ბატონებს უფრო ეკუთვნოდათ. იცით, რომ ისინი დამპირდენ, შენ თავს არ გაველახენებთ, მოგეშველებითო?

სანდრო. ვიცი და ვამბობ, რომ ისინი მეტათ უსვინიდისოთ მოგვეცენ და რომ შეიტყობენ ჩვენს ამბავს უეჭველია ჭკუას ისწავლიან,

ნიკო. არა მგონია.

გიზა. იქნება კიდეც მე მამხედეს, ნეტა რითი გათავდება ეს საქ-
 მე ძალიან მინდა ეიცოდე.

კოტე. ყმაწვილებო, ჩვენგანაც უსეინიღისობა იქნება გიგას მარ-
 ტო დატოვება.

სანდრო. არა, არა, ჩვენ მოვალენი ვართ მოეყუცადოთ ამ-
 ხანაგებს.

ნიკო. რომ თავი დაეანებოთ ეს ხომ უპატიოსნობა იქნება.

გიზა. ვაი, ვაი, ავერ ისინიცი!.. (იმალება სანდროს წუკვს უკან).

კამოსვლა 14

ალექსი. {
 მიხაკო. { (გაოცრებულები შეჩერდებიან) ეს რას ნიშნავს?

სანდრო. უეჭველია არ ელოდით ჩვენს შეხვედრას, სტუმართ
 მოყვარე მასპინძლებო, მაგრამ ჩვენ ისე გეშოდა, რომ უთქვენოთ
 ვისაუზმეთ.

კოტე. და ცალიერი თევზები დაგიტოვეთ.

ალექს. (გაბრაზებული მიიწეკს გიგასე) ეს კიდეც შენი ოინებია?

მიხაკო. (აგრეთვე) კიდეც გამოგვასულელე?

გიზა (იმალება სანდროსთან და სუმტობის კიდეით ამბობს)

პირველი აპრილია, პირველი აპრილია!

ნიკო. წერილი-კი ჩემი დაწერილი!

სანდრო (სიცილით) საუზმე-კი ყველამ ერთათ მივირთვით.

კოტე. კარგი, ნულარ ბრაზობთ! თქვენ თითონ არ მოიგონეთ
 ჩემი მოტყუება?

ნიკო. ჩვენ-კი მხოლოდ უიმშილი მოვიკალით.

მიხაკო. ალექსი! მართალს ამბობენ ესენი; ჩვენ დამნაშავე ვართ
 და საწყალ გიგას ხომ უსეინიღისოთ მოვექცეთ. კარგი, ალექსი,
 ნუ იბუტები, ამ ამხანაგებმა სწორეთ ღირსეულათ დაგესაჯეს.

ალექსი. (უხალისოთ ართმეეს სეეს ამსანაგებს) დაგესაჯეს მით რომ თითონ გამოძლენ, როდესაც ჩენ...

მიხაკო. ჩენ ამ წამში ვისადილებთ, რადგან, თუ არა ვცდები დედა და მამა აგერ მოდიან.

ალექს. (მსიარულათ) ეგ სხვა საქმეა! ბატონებო! იცით რა გითხრათ? დღევანდელი დღის ქეიფი იმითი დავასრულოთ, რომ სადილათაც ბარემ ჩენთან დარჩით; სადილი ერთათ ექამოთ და სალამოს მამაჩემი დამპირდა ოპერაში წავიყვანთო.

ალექს. {
კოტე. { ეაშა! ეაშა! როგორ ვიქეიფებთ.

ნიკო. დღეს ვიქეიფოთ და სამუდამოთ-კი გეესსომება პირველი აპრილი.

დასასრული.

ვინ იყო

სერგეი მესხი.

ცი წელიწადი შესრულდა ახლა, რაც ჩვენ საზოგადოებას მოაკლდა ერთი, ყველასთვის დაუფიქარი, მწერლობის ერთგული მუშაკთაგანი, სერგეი მესხი. იქნება მკითხოთ, ყმაწვილებო, ვინ იყო ის კაცი, რომლის პოემები, ლექსები და ან ბელეტრისტიული

მოთხრობები არა თუ არ წაგვიკითხავთ, გაგონებითაც არ გავგიგონიათო!

მე ოარიოდ სიტყვით მოგითხრობთ, ვინ იყო ეს კაცი, და ან რა გააკეთა ჩვენ სამშობლო მწერლობისთვის! ახლა, თუ კარგათ დააკვირდებით ცხოვრებას—ნახავთ რომ ძნელათ მოიპოვება დედამიწაზე ისეთი ქვეყანა, ისეთი ხალხი, რომელსაც არ ჰქონდეს თავისი ჟურნალ-გაზეთები, და თუ ნახავთ ამისთანა ხალხს, იმათ მეტათ გაუნათლებლათ, მეტათ დაქვეითებულათ თელის ყველა.

ჩვენ, ქართველებს, სამოცი წლის წინეთ, თითქმის არა გქონდა ჟურნალ-გაზეთები. 1852 წელს დაარსდა „ცისკარი“ და ეს ჟურნალი რის ვაი-ვაგლანბით არსებობდა, უფრო ბელეტრისტიულ სტატიებს ბეჭდევდა. 1863 წელს გამოვიდა კიდევ მეორე ჟურნალი „საქართველოს მოამბე“. გაზეთი კი, რომელსაც შეეძლო ყველა საქართველოს კუთხიდან ამბების მოწოდება, ევროპის ხალხის ყოველ დღიური ვითარების შეტყობა, კითხვის შეჩვევა, ხალხის გამოფხიზლება—ამისი ხსენებაც არ იყო ჩვენში იმ დროს. როდესაც „საქართველოს მოამბის“ გამოცემა შედგა, მაშინდელმა დაწინაურებულმა ჩვენმა ყმაწვილ-კაცობაჰ ბევრი სჯა ბაასის და მეცადინეობის შემდეგ დაარსა 1866 წელს გაზეთი „დროება“ გიორგი წერეთლის რედაქტორობით.

მართალია, „დროება“ გამოდიოდა კვირაში ერთხელ, და ერთი-ორი კაცი ყოველთვის შეელოდა რედაქტორს, მაგრამ ძნელი წარმოსადგენია ის შრომა, რაც მაშინ ესაქიროებოდა გაზეთს და ასე მძიმე ტვირთათ აწევებოდა მთლათ თვით რედაქტორს. საქართველოს ყოველ კუთხეში მოპოვება ისეთი კაცებისა, რომელთაც უნდა ეცნობებინათ ადგილობრივი ამბები, ევროპის გაზეთებიდან ამოკრეფა საჭირო ცნობებისა, ტერმინების შემუშავება, მკითხველების შოვნა, რადგან ქართველი საზოგადოება არ იყო ჩვეული გაზეთის კითხვას, და გაზეთის ხარჯის გასტუმრება—ყველა ეს მძიმე ტვირთათ აწვა კისერზე თვით რედაქტორს.

მაშინდელ დროში დიდი ღვთის წყალობა იქნებოდა, თუ რედაქტორს ექნებოდა გასამრჯელოთ თვეში სამი თუმანი. ამიტომ

გიორგი წერეთელი რედაქტორობის დროს მასწავლებლობდა კიდევ, თანაც დაარსა „სასოფლო გაზეთი“, რომელსაც ჰქონდა თავისი სახელი — რომ ეგების აქიდან რამე გადაერჩინა და იმითი მაინც დაეფარა „დროების“ ხარჯი. სამი წლის შრომამ გ. წერეთელი ისე მოაღილე, და მართლაც 1869 წელს აპრილში ქუთაისიდან მოიწვია სერგეი მესხი. ახალგაზდა ყმაწვილიმა-კაცმა სულით და გულით მოჰკიდა ხელი ამ ძნელ საქმეს და თოთხმეტი წლის განმავლობაში ძნელ ჭაპანს ეწეოდა, და ბოლოს თავიც შეაკლა.

სერგეი მესხი იყო ერთი ღარიბი აზნაურის შვილი, დაიბადა სოფელ რიონში, ქუთაისის მახლობლათ 1845 წელს, 12 ოქტომბერს. დედა-ენა მან შეისწავლა დედისაგან. ამიტომაც გ. წერეთელმა მიუტირა მწუხარე დედას შემდეგი: „შენ, მადლიანო დედაე, პირველ რქესთან ერთათ ჩააწვეთე შენ შეილს დედა-ენის სიყვარული“. თუმცა სერგეის დედ-მამა ღარიბნი იყვენ, მაგრამ შეილების აღზრდისთვის არას იშურებდენ. სერგეი იყო მესამე შვილი და შეიდ წლამდის სოფელში ჰყავდათ. სწორეთ სერგეის სწავლის დრო რომ დადგა, დედ-მამამ განიზრახეს ქუთაისში გადმოსახლება, შეიძინეს ერთი ოთახი, საცა მთელი ოჯახი მოთავსდა. ათი წლის სერგეიმ დაიწყო გემნაზიაში სწავლა, ყმაწვილი ისე ბეჯითათ და კარგათ სწავლობდა, რომ ხშირათ აჯილდოებდენ, და ბოლოს როცა დაამთავრა სწავლა, სახელმწიფო ხარჯით გაგზავნეს პეტერბურგის უნივერსიტეტში.

სერგეი მესხის დროს გემნაზიაში ბუნებით საგნებს ასწავლიდენ. შრომის მოკვარე ყმაწვილიმა თავი დაუდო ამ საგანს და დიდის ხალისით სწავლობდა. მეექვსე კლასში რომ გადაეიდა, ზაფხულში, დასვენების დროს; შეკრიბა ბოტანიკური და მინერალოგიური კოლექცია გემნაზიისთვის. ამ საგნებით ისე გატაცებული იყო, რომ უნივერსიტეტშიაც შევიდა საბუნების-მეტყველო ფაკულტეტზე.

1867 წ. კურს დამთავრებული შემდეგ სერგეი მესხი დაბრუნდა

პეტერბურგიდან ქუთაისში. ოცდაორი წლის მკვირცხლ ყმაწვილს უნდოდა სამშობლოთვის მუშაობა, სამსახურში შესვლა ეზარებოდა, მასწავლებლობის ადგილის შოვნა ადვილი არ არის არც ახლა და არც მაშინ იყო. სერგეი იმ დროს გზავნიდა დასაბეჭდათ „დროებაში“ წერილებს სწორეთ ამ დროს გ. წერეთელმა მოიწვია იგი დროებით რედაქტორათ და, რადგან საცხოვრებლის სახსრათ საქირო იყო მეტი ფული, ვიდრე რედაქცია მისცემდა ყმაწვილ-კაცს, სერგეი მესხიმ იკსრა წმირა ნინოს სასწავლებელში მათემატიკის მასწავლებლობა. წელიწად ნახევარზე მეტი ვერ შესძლო ახალგაზდა ყმაწვილმა თან მასწავლებლობა და დროებით რედაქტორობაც. ამ ორი შიძიე საქმის ასრულება მისთვის ძნელი მოსახერხებელი იყო.

ამას შემდეგ სერგეი მესხიმ სრულიად მიიღო რედაქტორობა და მთლათ მიეცა ამ საქმეს. ამ დროს „დროება“ გაცხოველდა, გაზეთს ელფერი დაეღო. სერგეის მეოხებით გამოჩნდენ ახალ.ახალი მწერლები ქალაქში და ქალაქ გარეთ. ერთი სიტყვით, ყმაწვილი კაცი ძალ-ღონეს არ იშურებდა, რომ საქმე კარგათ დაეყენებინა და ოთხი წლის მუდმივ შრომამ ისე ძალ-ღონე გამოუღო, რომ სერგეი იძულებული შეიქნა დროებით მიეტოვებინა გაზეთი და გამგზავრებულიყო სამზღვარ გარეთ.

თოთხმეტეოდე თვის შემდეგ სერგეი ისევ დაუბრუნდა „დროებას“ და განახლებული ძალით დაიწყო შრომა. აი, რა დასწერა სერგეიმ მაშინ „დროებაში“: „საფრანგეთმა მაჩვენა მაგალითი, თუ როგორ უნდა ცდილობდეს, რამდენ მსხვერპლს უნდა სწირაედეს ყოველი კერძო პირი და მრთელი ხალხი, თუ კი სურს, რომ თავისი სამშობლო დაიხსნას უბედურობისაგან, გამოიყენოს დამცირებულ მდგომარეობიდან და უკეთეს წარმატების გზას დააყენოს. უცხო ქვეყნის გაცნობამ ჩემი ქვეყანა და ხალხი უფრო შემაყვარა, აღძრა ჩემში საუკეთესო მომავლის იმედი და ერთი-ორათ მომიმატა ენერგია“.

ამ დროიდან, 1875 წლიდან, თუმცა სერგეის სახსარი არსაიდან არ გააჩნდა, დაიწყო კვირაში სამჯერ გაზეთის გამოცემა და მის-

ცა „დროებას“ მომეტებული ინტერესი, მომატებული სიცხოვლე-
რასაკვირველია, შრომა გაუორკეცდა, და ძნელი ასატანი იქნებოდა,
რომ გვერდში არ ამოსდგომოდა მეგობარი მეუღლე, ეკატერინე მე-
ლიქაშვილისა. სერგეის მუყაითობამ, დამშიდებულ ხასიათმა და საქ-
მის დაკვირვებამ გზა გაუკაფა ახალგაზღვობას ყველას უნდო-
და შეველა, ყველას უნდოდა ხელის-გაწედენა, მაგრამ არ ცოდნა
—არ ცოდნაო, და ამასთანავე ჯიბეც ყველას ცარიელი ჰქონდა. მან-
სოეს მე რა ტკბილი სიტყვებით მამხნევებდა, როდესაც მაძლევდა
რასმეს გადასათრგმნათ. ის თავაზიანათ მეტყუდა: „უყურეთ, რა პა-
ტარა და კარგი მოთხრობაა ამ გაზეთში, რომ გადაითარგმნოს, უსა-
თუოთ მოსაწონი და სასარგებლო იქნებაო“. მეც აღტაცებით წა-
ვიღებდი გაზეთს სახლში და ვცდილობდი ისე კარგათ გადამეთარგმ-
ნა, რომ მას ვასასწორებლათ შრომა არ დასჭირებოდა. ჯერ კიდევ
ბერს ეხსომება სერგეი რედაქციაში მაგიდას, რომ უჯდა ხოლმე
ის თითქმის მთელი დღეობით პლედში მუხლებ შეხვეული, როგორ
ლიმილით თავს მალდა აიღებდა და მისალმებასთან ერთათ ხშირათ
იტყოდა: „აი, ამ წერტილზე გაეჩრდი, ტერმინი ვერ მოენახე და საქ-
მე მიგვიანდება“-ო.

ამ კაცს ჰქონდა ისეთი მიმზიდველი ხასიათი, რომ კალაშს ააღე-
ბინებდა იმასაც კი, ვისაც თავის დღეში არა ჰქონია წერის სურვილი.
მოწინავე წერილების დაწერა დღიურ კითხვებზე, ახალი ამბების შედ-
გენა, კორრესპონდენციების გასწორება, კორექტურა, ხელ-ნაწერე-
ბის გადაკითხვა და გასწორება, ამას რომ დაეურთოთ კიდევ მუდმი-
ვი უფულობა—უსახსრობა, რომ ზოგჯერ პურის ფულიც არ ეშო-
ებოდა—ამ ეარამ მდგომარეობაში იყო სერგეი, და მას ნამდვილ
ამხანაგობას უწევდა მხოლოთ მისი მეუღლე. მაგრამ მაინც არც ამის-
თანა შრომა, არც ამისთანა უსახსრობა არ აცხრობდა სერგეის. მან
„დროება“ 1876 წელს გახადა ყოველ დღიურათ.

სერგეი მესხი მეტის-მეტე გულწრფელი და სიმაართლის მოყვარუ-
ლი იყო, მხოლოთ უსამართლობა გამოიყვანდა მას მოთმინებიდამ.

ლობა. თუმცა „დროებამ“ შეაჩვია საზოგადოება კითხვას, მაგრამ შემოსავალი არასოდეს არა ფარავდა გასავალს, რედაქციას ვალი დღითიდღე ემატებოდა, ეს საშინლათ აწუხებდა სერგეის, და უზომო შრომასთან ეს ნაღველიც სიცოცხლეს უნახევრებდა. შეუძლებელი იყო ადამიანის სხეულს გაეძლო ასეთს დიდ ჯათასთან კიდევ ამოდენა შეწუხება და აი 1882 წ. ქრისტეშობისთვეში სერგეის გამოაჩნდა აეთმყოფობა—ხეცვლება და მარჯვენა მკლავის ტეხა. იგი მუშაობას მაინც არა ტოვებდა. თანდათან აეთმყოფობა გაუძლიერდა, ხშირათ ქვეშაგებში იწვა და მაინც განაგებდა გაზეთს. ბოლოს ყველას რჩევით და თხოვნით, რომ ეწაშლა, სერგეიმ გადასცა თავისი საყვარელი საუნჯე „დროება“ ივანე მაჩაბელს, და ეითომ დროებით გამოესალმა თავის მკითხველებს და პატივისმცემლებს. გამოსათხოვარ სადილზე, რომელიც იმას გაუმართა ქართველ საზოგადოებამ, სერგეიმ ბევრი გულწრფელი მადლობა მიიღო და არაეის არ უნდოდა იმედის დაკარგვა, რომ კვლავ ის ისევ დაუბრუნდება თავის საყვარელ საქმეს. მაგრამ ვინცკი დააკვირდებოდა სერგეის იმ დღეს, კარგათ შეამჩნევდა, რომ ის ამ ქვეყნათ აღარ გამოდგებოდა

მაისის თორმეტს სერგეი გაემგზავრა ჯერ ქუთაისში და მერე იქიდან გადავიდა თავის საყვარელ სოფელში რიონს. თითქოს ერთი კიდევ მივიდა იქ, რომ გამოსალმებოდა თავის სამშობლო სოფელს და საყვარელ დედას. სატკივარი თანდათან უძლიერდებოდა, სოფლიდან აბასთუმნის წყლებზე გადავიდა და იქ, თუმცა თითქმის 20 იელისამდის ფეხზე იდგა, მაინც წვევი ტკივილები ბეჭში და მკლავში არ ასვენებდნენ. ბევლამ ხომ სულ გაუჭირა საქმე, ნახევლთან სისხლის ამოღებაც დაიწყო. 21 იელისს, ნასადილევს ერთი საშინლათ წამოახველა და მოუარა საშინელმა სატკივრებმა, მეორე წამოხველებზე კიდევ გათავდა, განუტევა სული.

აბასთუმნიდან ცხედარი წამოასვენეს ქუთაისში და 25 იელისს 1883 წელს დაკრძალეს სოფელ რიონს. ამ თავდადებულ მუშაკს

საზოგადოებამ ბევრი გულმხურვალე სიტყვები უძღვნა და გვირგვინებით შემამკო მისი კუბო.

ენით ადვილი გამოსატქმელია — თოთხმეტი წელიწადი კაცმა შრომაში გაატაროს. მაგრამ წარმოიდგინეთ დღე და ღამ, კვირის-კვირამდე ჯდომა, თავ-აულებელი წერა, მრავალი წერილების გასწორება, მერე ხელ-ნაწერების და მოწინაეე წერილების მომზადება მეორე დილისთვის, კორექტურა და თვით გაზეთის გასაგზავნათ მომზადება, — ყველა ეს შესძლო თითქმის ერთმა კაცმა 14 წლის განმავლობაში და სანამ ძალა არ გამოეღო ხელიდან არ გაავდო დროშა.

ამნაირი იშვიათი მუშაკთაგანი იყო სერგეი მესხი, რომელმაც განელო ეკლიანი გზა იმიტომ, რომ უჩვენოს თავისი მაგალითით მოზარდ ახალ-თაობას, როგორ უნდა თავისი შეწირვა მოძმე ქართველების საკეთილ-დღეობათ.

დიღხანს და დიდხანს არ დაიციწყებს ქართველი საზოგადოება სამშობლოს კეთილ-დღეობისათვის თავ-განწირულ დაუღალავ მუშაკ სერგეი მესხს!

ან. წერეთლას.

ნ ი მ ბ ე .

(ოჯიდიუსი)

ების მეფის ამფიონას მეუღლე ნიობე მეტათ შესანიშნავ ქალათ იყო მიჩნეული მთელს სახელმწიფოში. დედოფლის სილამაზეს, ახოვან ტანადობას და შეხედულობას მთელი სახელმწიფოს მკვიდრი გაკვირებაში მოჰყავდა. სახელმწიფოს მკვიდრი, დიდი და პატარა, მალალისა და დაბალი წოდებისა, ყველანი ერთ-ნმათ დედოფალს უბედნიერეს ქალათ სთვლიდენ. დედოფალი

კარგათ გრძობდა თავის უპირატესობას და კიდევაც ამიტომ უსაზღვროთ ამყოფდა. ნიობეს თავი მოჰქონდა თავისა და თავისის მეუღლის წარჩინებულის ჩამომავლობით. დედოფალი მეტათ ამყობდა თავისი მეუღლის ამფიონას ვიოლიონოზე ხელოვნურის თამაშობით. მართლაც ამფიონას ხელოვნურ სიმთა ჭღერას უძრავი ლოდი ქეებიც-კი აღტაცებაში მოჰყავდა. ყველაზე უფრო დიდ სიამაყეთ დედოფალს მიაჩნდა მთელს სახელმწიფოში სახელ-განთქმული ქალგაჟნი. ნიობე განუსაზღვრელათ ამყობდა თავისი შვიდის ვაჟით და ამდენივე ქალით. ნიობე უბედნიერესი დედა იქნებოდა მთელ დედამიწის ზურგზე, რომ უადგილო და გადაჭარბებულ სიამაყეს ბოლო არ მოელო დედოფლის ბედნიერებისათვის. დედოფალი არ დასჯერ-

და მომაკვდავთა შორის სიყვარულს და პატივისცემას. გადაქარბებულმა სიამაყემ დედოფალი იმოდენათ გააკადნიერა, რომ ღმერთების თანასწორობაც-კი გამოაცხადა.

მთელი თების მკვდრი აპოლონ ღმერთის და დედა მისი ლათონას დღეობას დღესასწაულობდა. ქალაქი თები სადღესასწაულოთ მორთული იყო. დიდი და პატარა, ქალი და კაცი, მოხუცი და ახალგაზდა, ყველანი სადღესასწაულოთ მორთულ-მოკაზმული თების ქუჩებზე გამოშლილიყვენ და სალოცავათ მიემგაერებოდენ. თებელ ქალებს თმები შეემკოთ დაუნის გვირგვინებით და გულ-მხურვალე ლოცვით საკმეველს აკმევდენ სამღეთა საკურთხეველზე. დედოფალი ნიობე თავისი ამალით მოუახლოვდა მლოცველებს. ბრაზებ მორეულმა დედოფალმა განრისხებით შეჰყვირა თებელ ქალებს: „განა, მოსათმენია, რასაც თქვენ ჩადიხართ! თქვენ დღეს პატივისცემით იხინებთ ღმერთებს, რომელიც სრულიად თვალითაც არა გინახავთ. ხოლო სრულიად უყურადღებოთ, მსხვერპლის შეუწარავად, საკმევლის ჩამოუტკმევლათ სტოვებთ მას, ვინც თქვენ შარისაა. მსხვერპლს სწირავთ ლათონას, და მე-კი, ღეთაებრივ ქმნილებას, თავნანს არა მცემთ. განა, რითა ვარ ლათონაზე ნაკლები! მამაჩემი ტანტალი ღმერთთა გვერდით ისხდა ოდესმე, პაპაჩემი ატლანტი უზარმაზარ ცის სივრცეს თვის მხრებზე ატარებს. ღმერთების მამათ მთავარი ზეესი — პაპა ჩემი. მთელი ფრიგიის მკვიდრი მე მემარჩილება. კადმის სიმაგრე და თების მაგარი კედლები ჩემი სრული საკუთრებაა. ჩემი სიმდიდრე უთვალაუა. სახითაც ქალ-ღმერთის დარი ვარ, შეიდი მამაცი ვაჟის და შეიდი სილამაზით სახელ-განთქმული ქალებს დედა ვარ. განა, ამის შემდეგ თქვენ უნდა გაბედოთ და ლათონას წარჩინება მისცეთ! ლათონას მხოლოდ ორი ქალ-ვაჟი ჰყავს, იგი ჩემთან შედარებით, თითქმის უშეილოთაც ჩაითვლება. მე ყველასურით ბედნიერი ვარ და მუდამაც ესეთი ბედნიერი დაერჩები. შორს, შორს, თებელო ქალებო, საკურთხეველისაგან! დაუყონებ-

ლიე თავიდან მოიშორეთ დაფნის გვირგვინები და სახლებსაკენ გა-
 ეშურეთ!”

თების ქალები სიშით ზარდაცემულნი დემორჩილენ დედო-
 ფალს და ფენაკრფით დასტოვეს სადღესასწაულოთ გამზადებული
 საკურთხეველი.

ლათონა მეტათ გააბრაზა დედოფლის ესეთმა საქციელმა. ქალ-
 ღმერთმა განიზრახა ნიობეს უსათუოთ დასჯა. ლათონამ ასე მიმარ-
 თა თავის ქალ-ვაჟს: „ჩემო ძვირფასნო, უბრალო მომაკვდავმა შეუ-
 რაცნყო დედა თქვენი! ტინტალის ამჟამი ქალისშეილი იმოდენათ გა-
 კანდიერდა, რომ ღმერთათაკ-კი არა მცნობს, მაშინ როცა ღმერ-
 თებთა შორის იუნონას გარდა მე თანასწორი არაინა არა მყავს. ეს
 კიდევ არაფერი, დედათქვენი ისე დაამცირა, რომ „უშვილოც“ კი
 უწოდა. განა, ყველა ეს უბრალო მომაკვდავისაგან მოსათმენია! განა
 თქვენ არ გამართებთ თავი გამოიდოთ და დედათქვენის შელახული
 სახელი და ღირსება აღადგინოთ! განა, თქვენ არა გამართებთ ამჟამი
 მომაკვდავი ღირსეულათ დასაჯოთ!“ ლათონას ქალ-ვაჟი, თები და
 არტემიდა, სანთელივით აენთენ ამ სიტყვებზე და დაუყონებლივ გა-
 ეშურენ თებისაკენ.

თების ზღუდეთა გარეთ გადაჭიმულია ფართო მინდორი, საცა
 თების ახალგაზღვრა საჯირითოდ თავს იყრის. დედოფლის ვაჟები ამ
 მინდორის ხშირი სტუმარნი იყვენ და ჯირითობაში პირველობას არა-
 ეის უთმობდნენ. ერთ დღეს ნიობეს უფროსი შვილი ბედაურ ცხენ-
 ზე ოჯდა და თვალ-უწვდენელ მინდორს ელვის სისწრაფით თავს და-
 სტრიალებდა. „ვაიმე!“ ერთი უეცრივ გულ-საკლავათ ამოიკენესა ის-
 მენმა და გაქვნივულ ცხენიდან მიწაზე უსულოთ დაეცა. საცოდავს
 ღმერთებისგან ნასროლი ისარი სწორეთ გულში მოხვედროდა. ნიო-
 ბეს მეორე შვილმა სიპილმა ყური მოჰკრა ჰაერში ისრის შხუილს.
 საბრალომ, რაც ძალი და ღონე ჰქონდა, დეზები ჰკრა ცხენს, მაგრამ
 შეუბრალებელმა ისარმა უსულოთ გაკმირა საცოდავი სიპილი. ამა-
 ევ დროს უსულოთ გაკმირულ იქმნენ ღმერთებისაგან ნასროლ ის-

რებით ნიობეს დანარჩენი ეაყებიც ფაიდიმი, ტანტალი, ალფენორი, დამასისტონი და ილიონისიც.

ნიობეს ეაყების სიკვდილის ამბავი მთელ ქალაქს ელენასაიეთ მოედო. საზარელმა ამბავმა სასახლის კარებამდისაც დაუყონებლივ მიიღწია. საბრალო მამამ უსაზღვრო ჯაერისაგან ზარდაცემულმა თავი მოიკლა. მთელი სახელმწიფოს მკვიდრი ცხარე ცრემლთა დენით თავს დასტიროდა საბრალო ხელმწიფეს და მის უდროოთ სიცოცხლეს გამოსალმებულ ეაყებს.

ნიობე მწუხარებისაგან ზარდაცემული თავისი შვიდის ქალიშვილით დაუყონებლივ გაეშურა საზარელ მინდერისაკენ. დედოფალი შეშლილივით მიიჭრა საყვარელ ეაყებთან, ხან ერთს ჩაიკრავდა გულში მაგრათ, ხან მეორეს, ხან ერთს კოცნიდა, ხან მეორეს. საბრალო დები ცრემლების ნაკადულებით ასველებდნ ძვირჯას და საყვარელ ძმების გაციებულ ნაშთებს და გულ-ამოსკენით ქეითინებდნ და ქეითინებდნ. სახელმწიფოს მკვიდრნი საბრალო მშობლების მწუხარებას ბანს აძლევდნ და განუშრობელი ცრემლების ნაკადულებით არე-მარეს რწყაედნ.

მწუხარებისაგან გონება შეშლილი ნიობე უშვერის სიტყვებით იხსენიებდა ლათონას. ამ დროს უცერივ გაიელვა საზარელმა ისარმა და ნიობეს უფროსი ქალიშვილი უსულოთ თავს დასცა გაციებულ ძმის გვამს. მეორე და ისწრაფის დედისაკენ სანუგეშებლათ, მაგრამ შეუბრალებელი უხილავი ისარი მასაც გულს უგმირავს. დანარჩენ დებსაც ესეთივე სამწუხარო ბედი ეწევიათ. დარჩა უმცროსი და, რომელიც საყვარელ დედას გულ-მკერდში ჩაეკანა და შევლას ემუდარებოდა. დედოფალმა მაგრათ ჩაიკანა გულში უმცროსი ქალიშვილი და მხურვალეთ შესთხოვა ლათონას: „გვედრებ, ლათონა, ეს ერთათ-ერთი უმცროსი ქალი მაინც გადამირჩინე! გვედრებ, შვიბრალე საცოდავი, რომელიც ფოთოლივით თრთის ჩემს გულ-მკერდში!“ ლათონამ არ შეისმინა საბრალო ნიობეს ვედრება: უმცროსმა

ქალმაც სამუდამოთ დახუჭა თვალეზი თაგის დებისა და ძმების გვერდით.

დარჩა სრულიათ დაობლებული საბრალო ნიობე თაგის საყვარელ ქალ-ვაჟებისა და მეუღლის ნაშთა შორის. საცოდავმა ჯაგრისაგან გონება მთლათ დაჰკარგა. საბრალოს ნიავი თმას ოდნავაც არ ურჩევს, მისმა თვალეზმა სრულიათ მოძრაობა დაჰკარგეს. საბრალო დედოფალი მარმარილოს ქვით გარდიქცა. მალმა ნიავმა ეს მარმარილოს ქვა ნიობეს სამშობლოში გარდატყორცნა. განმარტოვებით სდგას მარმარილოს ქვა სიბილო მთის წვერვალზე, და უძრავ თვალეზისაგან ცრემლთა ნაკადული გადმოსჩქეტს, თითქო მის გაცივებულ გულში საყვარელ შეილების და მეუღლის დაკარგვის გამო აუტანელი მწუხარება ჯერაც კიდევ არ ჩამქვრილიყოს.

დამწუხრებულია მთელი არე-მარე ამ სანახაობისაგან, და აბა, რომელი გულ-ქვა გამვლელ-გამომვლელი გვერდს აუხევეს ამ ადგილს, რომ საბრალო დედოფლის სამწუხარო ამბავი არ ამოიკითხოს ამ ცრემლთა ნაკადულში, და თვითონაც თვილთაგან არ წასცდეს მღუღარე ცრემლები.

ა. შ. უმისთაველი

ა ნ დ ა ზ ე ბ ი.

(წამოდგენილი კოტე სუნიაშვილისგან).

ყვეფი კაჭკაჭსა სტაცებდა, კაჭკაჭი კრუნსა,
 საწყალი წიწილა-კი შუაში იჭყლიტებოდაო.

ქვით ქვასა სტებაშენ და რკინით რკინას ულესევენ პირსაო.

მგელმა რაც მელას თაფზე დაცემით უყო,
 მელამ მას მიპარვით გადაუხადაო.

(ხაწრილი იმერეთში ს. დათუშექსგან).

როგორიც ალაგო, ისეთი ალაბიო.

გ ა მ ო ც ა ნ ე ბ ი.

(წამოდგენილი გუგუშვილი სკვირდომისხიშვილისგან).

მინაში ჩაეყარე, ხეში გავაძვრინე, ორმოში ჩაეგზაენე,
 იქილამაც ამოეუშვი და ცაში გავეგზაენე.

(წამოადგენილი კ. სესნიაშვილისაგან).

ლომი არ არის, ლომსა ჰგავს,
 თითქოს არს ლომის ჯიშისო;
 მისებრივ შეუპოვარი,
 თაესა დამცემი შიშისო.
 ჩვენთან არს, ჩვენთანა სცხოვრობს,
 არ გვაენებს—უწყინარობსო,
 პატარა ბავშვებს მეგობრობს,
 მათთან ხტის, დანაეარდობსო.

—

(ჩაწერილი იმერეთში ს. ჯათქაიძისაგან).

ერთი რამა სულიერი
 მისდგომია ბევსა;
 სასიკედილოთ სახლს იშენებს
 ეხვეწება ღმერთსა;
 მისი ნაშენები სახლი
 დამშენებს თემსა.

—

არითმეტრიკული ამოცანა.

(პოლშურდან).

ღიასახლისმა დააჯალა მსახურს აბაზათ ოცი კვერცხის ყიღვა:
 ბატისა, იხვისა და ქათმისა. თვითოეულ ბატის კვერცხში მსახურს
 უნდა მიეცა სამი კაპეიკი, თვითოეულ იხვისაში—ორი კაპეიკი, ხო-
 ლო თვითოეულ ქათმისაში—ნახევარი კაპეიკი. რამდენი კვერცხი
 იყიდა მსახურმა ბატისა, იხვისა და რამდენი ქათმისა?

—

შ ა რ ა დ ა.

(წამოადგენილი კ. ფრონისპირელისაგან).

არც ძლიერ ცხელსა, არც ციესა
 ეუწოდებთ ხოლმე ჩვენაო,

რ ე ბ უ ს ი

მეორეს ძალსა დაეუტევთ...
კბილებს მოხედება ენაო.
და თუ ერთათ შეევერთებთ
ქალაქია ჩვენში ღიღი,
აბა ერთი ჩაუფიქრდი,
გაისარჯე, მალე მიხვდი.

რ ე ბ უ ს ი

(წარმოდგენილი ალ. შანშიაშვილისაგან).

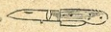
მ რ

კ მ 20

სახლის
შენობის
დასაწყისი

მ
ქ
ქნის შე-
საკრავი

სახლის
ნაწილები

ს მ

ს $\frac{1}{12}$ წლი-
სა

№ X გამოცანების.

გამოცანები: 1) თოვლი, 2) ცისარტყელა, 3) თითები და ფრჩხილები, 4) ეტლის თვლები, 5) კვერცი.

არითმეტიკული ამოცანა: 1 კალათში ეწყო 55 კვერცი, 2-ში 45 კვერცი და 3-ში 20. როცა გადააწყეს თითოში გახდა ორმოც-ორმოცი.

შარადა: ჭერი.

რებუსი: თავები ეცნენ ვირთხასა და მიიძახეს ბიძაო ხარბ კატებს მოდი შევებათ კუდებზე ვერთხელ ზარაო.

რებუსი ახსნა შეიდი წლის ნიკოლოზ ჩიკვაძემ. გამოცანები და არითმეტიკული ამოცანა — ქუთაისის სასულიერო სასწავლებლის IV კლასის მოწაფემ სეგერაძემ პაკურძემ.